

321

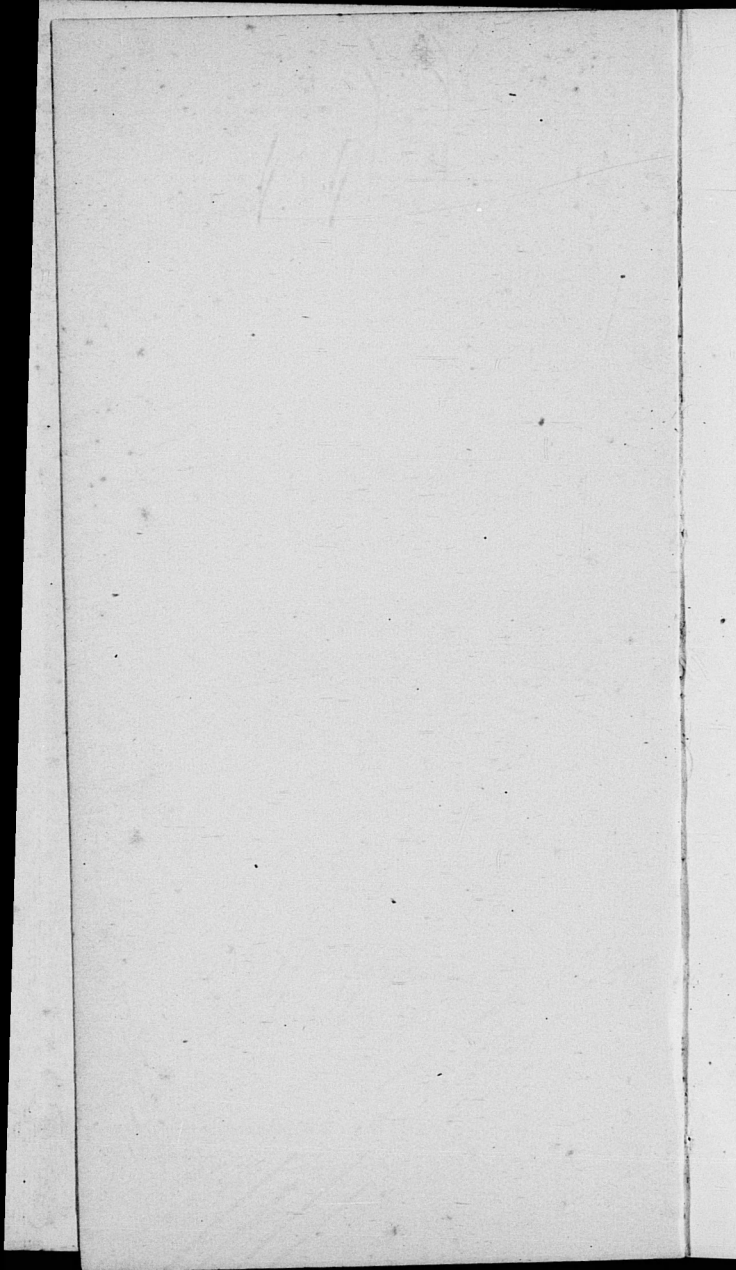
ER **147**

897

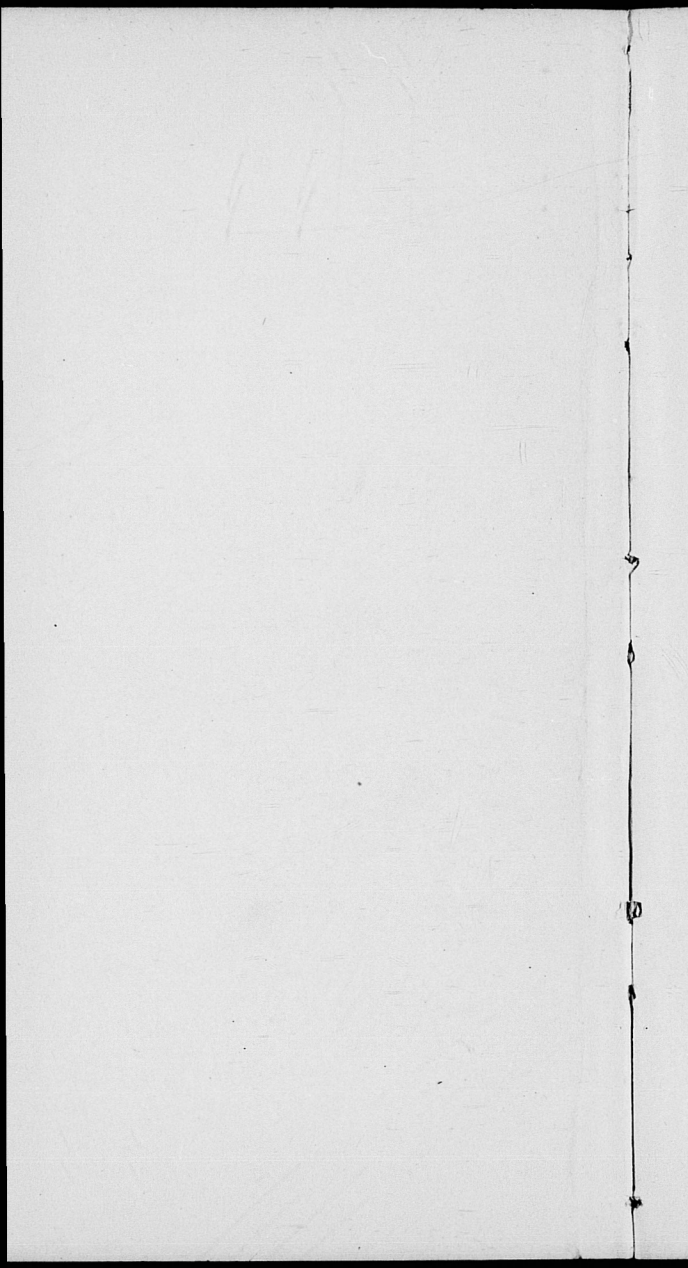
115

451
3

Prof. Dr. W. LAMPEN
DE CLOESE
LOCHEM (Gld.)

DE OPPERZAAL.

DE OPPERZAAL

DOOR

REV. JOHN WATSON M. A. D. D.

Schrijver van *Harten van Goud*
van Jan Maclaren, etc.

UIT HET ENGELSCHE VERTAALD

DOOR

C. L. VOORHOEVE,

Predikant te Vlissingen.

NIJMEGEN

FIRMA H. TEN HOET

1897.

TYP. — P. A. GEURTS — NIJMEGEN.

*In de „Schetsen uit de geschiedenis van Jezus Christus” van A. M. FAIRBAIRN, vertaald onder toezicht van Dr. P. D. CHANTEPIE DE LA SAUS-SAYE DZN., zegt de schrijver: „Laat ons toch dicht genoeg bij Jezus komen om Hem te zien, zooals Hij werkelijk was.” En onder de pogingen om dicht bij Hem te komen en Hem te zien, zooals Hij werkelijk was, is zeker het werkje van Rev. WATSON van Liverpool, thans ook in ons vaderland bekend door de vertaling van JAN MACLAREN’S *Beside the Bonnie brier bush* (*Harten van goud* van JAN MACLAREN door W. VAN NES, Rotterdam, BREDÉE) een van de best geslaagde, want ieder, die dit kostelijk boekje leest, moet*

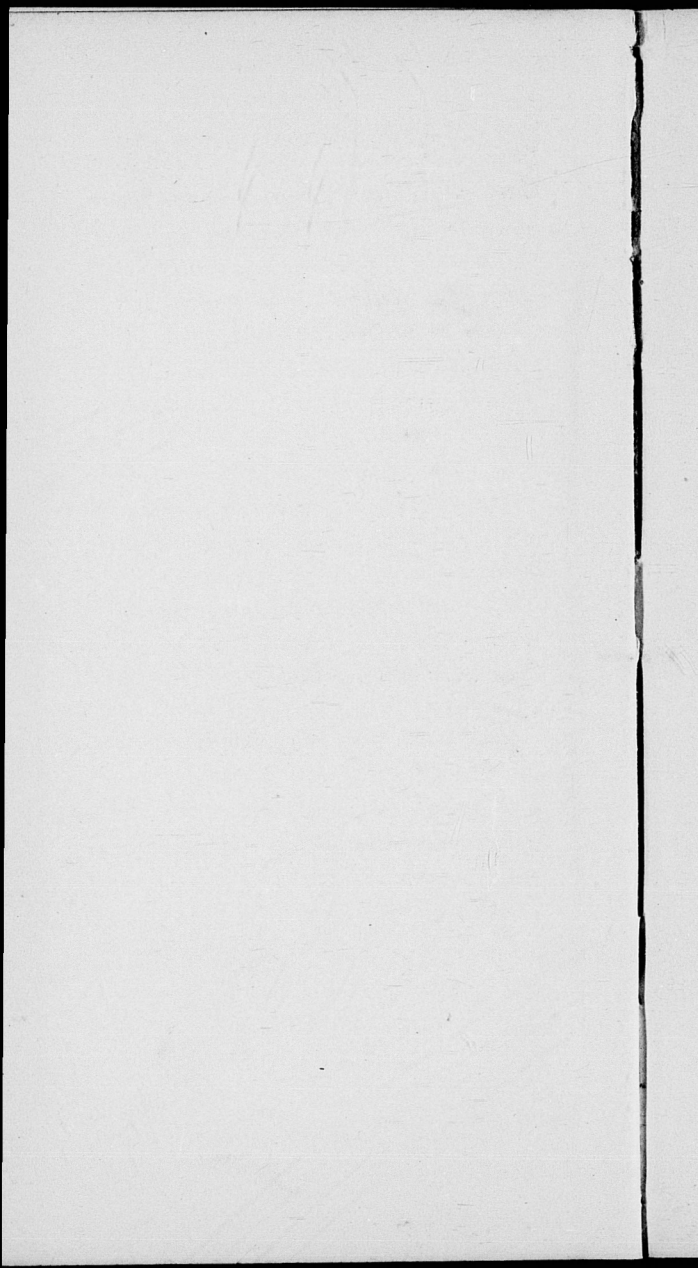
—

onwillekeurig komen onder den indruk, dat de schrijver dicht bij Hem gekomen is en Zijne lezers dicht bij Hem brengt, dat hij Hem laat zien, zooals Hij werkelijk was, dat hij in Zijne gemeenschap leeft en evenals de discipel, dien Jezus lief had, het hart van den Meester heeft hooren kloppen. Hij verstaat de kunst van dien discipel, die hij zelve beschrijft als „het geheimen uitvorschen van den Heer,” hij leeft mede in den kring der twaalven, hij vertoesde zelve in de Opperzaal en daarom kan hij er van vertellen. Hoe meesterlijk is in het eerste hoofdstuk de karakterschets van „den heer des huizes.” Hoe krijgt deze onbekende vriend van Jezus voor ons een gestalte, zoodat wij hem herkennen, als wij hem tegenkomen op den weg, en hem met warmte de broederhand reiken. Wat mij bovenal aantrok in dit geschrift was het reële, het kalme, nuchtere, volkomen natuurlijke, sobere gepaard met dat echt mystieke. dat ten alle tijde de kinderen Gods in alle eeuwen met elkander

verbonden heeft. Er is in onzen tijd behoefte aan zulke gezonde, in den goeden zin des woords stichtelijke, opbouwende lectuur; wij hebben iets noodig voor de binnenkamer, dat ons geschikt maakt om met den vrede Gods in het hart, dien vrede, dien Jezus ons alleen kan geven, „niet gelijkerwijs de wereld hem geeft”, den strijd onzer dagen mee te kunnen strijden. Moge ook deze zwakke poging om de gemeente van ons vaderland in de Opperzaal te doen vertoeven gezegend worden en vele kinderen Gods er door worden vertroost!

C. L. V.

DE HEER DES HUIZES.

Luc. 22 : 10, 11. Zie, als
gij de stad in komt, zal u een
mensch ontmoeten, die eene
kruik water draagt; volgt hem
in het huis, waar hij in gaat en
zegt tot *den heer des huizes*

Als men de levensbe-
schrijving geeft van
iemand, die groote da-
den heeft verricht en die een in
't oog vallende plaats in de wereld
heeft ingenomen, dan doet men
allerlei ontdekkingen en niet de
minst belangrijke is dikwijls de
kennismaking met zijn bijzondere
vrienden en het zien van hun in-
tieme verhouding. Men meende
dat men iedereen, wien hij zijn

vertrouwen gaf, kon noemen, omdat men gewoon is de namen te zien van hen, met wie hij in het maatschappelijk leven omging en van wie men door hem gehoord had. Maar men vergeet, dat dit toch nog alleen is het kennen van den staf, die aan de zijde van den generaal strijdt en die zijn bevelen overbrengt op het slagveld — de officiële deelgenooten in het bereiken van zijn verheven doel. En men denkt er niet om, dat die zelfde man, zoo dikwijls het hem maar mogelijk is, zich onttrekt aan de aandacht van het groote publiek en dat hij de landelijke verborgenheid zoekt van zijn buitenverblijf, waar de geur der rozen door de open vensters komt en het leven zoo aantrekkelijk is door zijn eenvoud. Misschien worden er onder de papieren van den beroemden man nog wel eenige bijzonderheden gevonden over zijn omgang

met een of ander onbekend vriend ; maar niemand zal ooit weten, wat tusschen hen voorviel, toen zij daar samen zaten in een rustig hoekje van zijn tuin bij zonsondergang ; want geen van beide heeft daarvan ooit iets meegedeeld ; en niemand zal de vertrouwelijke brieven lezen, die zij elkaar schreven, want die zijn vernietigd. Wanneer gij den vriend van den staatsman of geleerde gesproken hadt, hij zou er niet op gebluft hebben of u iets laten merken van de eer, die hem te beurt viel. Geen vriendschapsband is zoo bekoorlijk als die, waarvan de wereld niets kan begrijpen, waarvan de wereld eerst later tot haar groote verbazing hoort.

Jezus had zijn officiëel gezelschap van vrienden — de twaalven, die Hij zich had uitverkoren en geroepen tot Zijnen dienst evenals een minister zijn Kabinet vormt,

of zooals een bevelhebber zijn generaals aanwijst. In hun gezelschap reisde hij door Galilea, met hen verscheen Hij in Jeruzalem. Hij onderwees hen in de verborgenheden van het koninkrijk Gods; Hij gaf hun wenken voor hun toekomstig optreden. Zij moesten de eerste dragers zijn van het christelijk geloof en de pioniers bij den christelijken veldtocht. Sommigen van hen waren misschien nauwer met Jezus verbonden dan anderen — een was Zijn vertrouwde vriend; maar Hij noemde ze allen vrienden. De twaalfen zullen voor goed met Jezus vereenigd blijven, zij zijn de Apostelen bij uitnemendheid, de kruisgezanten, die het eerst in de wereld uitgingen. Maar wanneer wij de Evangeliën lezen, dan komen er nog andere personen te voorschijn als de schilderijen in een donkeren hoek van een museum, als brieven zonder

adres in een levensbeschrijving, als initialen in een dagboek. Het zijn personen, die wij maar even te zien krijgen of wier in aanraking komen met Jezus slechts terloops wordt vermeld. Daar is b.v. Nicodemus, die Jezus des nachts bezocht — tot verbazing van Johannes — maar die kort daarna bleek Jezus' vriend te zijn geworden. Jozef van Arimathea is een ander van die verborgen vrienden, van wiens verhouding tot den Meester wij niets weten, maar die zoo gehecht was aan Jezus, dat hij, toen de harten der Apostelen van schrik bevangen waren, hem een graf in zijn eigen hof gaf. Martha en Maria worden met wat meer nadruk vermeld; maar wij moeten onze verbeelding te hulp roepen bij het lezen van 't geen op haar betrekking heeft, om te kunnen begrijpen, hoe Jezus te midden van Zijn arbeid en lijden aan deze

liefhebbende vrouwen zooveel verschuldigd was door de rust en de gastvrijheid, die zij Hem aanboden. En dan is daar deze onbekende, dien wij slechts kunnen noemen „den heer des huizes”, die met Jozef van Arimathea wedijverde in vriendschapsbetoon; want gelijk de een Jezus opnam in zijn heilige rustplaats, nadat het Pascha was voorbij gegaan, zoo gaf de ander Hem zijn feestzaal, om daarin voor het laatst met de Zijnen het Pascha te eten en van hen afscheid te nemen.

Daar is in de Evangelien geen aantrekkelijker en bekoorlijker tafereel dan het verhaal van deze opperzaal. Wij zien hier, hoe Jezus opging naar Jeruzalem met de feestvierende menigte, wetende, dat Hij Zelf het waarachtige Paaschlam zou wezen. Hoe Hij werd verdacht, belasterd, benijd en geplaagd heel die laatste week van

Zijn leven. Hoe, terwijl de armste en eenvoudigste nog een kamer had van eenige beteekenis, waar zij de groote verlossing van hun volk konden gedenken, Hij, van wien dit alles getuigde, geen dak boven Zijn hoofd had. Hoe Hij daarover niet bezorgd of mismoedig was, maar aan Zijne discipelen aanwijzingen gaf, alsof ieder huis te Jeruzalem voor Hem open stond. Hoe Hij sprak, alsof daar een geheime verstandhouding was tusschen Hem en een zekeren onbekende, van wien zij niet wisten, dat hij Jezus zou ontvangen. Hoe twee van Zijne discipelen heengingen nieuwsgierig, hoe het af zou loopen, naar de bron bij de stad uitziende naar een man, die een waterkruik droeg. Hoe deze geen enkel herkenningsteeken gaf, toen hij hen zag, maar onmiddellijk opstond en wegging. Hoe zij hem volgden zonder aarzeling tot-

dat hij kwam aan een zeker huis en zich omkeerde om hen te begroeten aan de deur. Hoe zij vroagen, wat Jezus hun bevolen had, en terstond werden gebracht naar een zaal, die was voorbereid voor het doel. Hoe zij vertrokken en vol verbazing tot Jezus terugkeerden. De geheime verstandhouding tusschen den heer des huizes en den Meester, het afgesproken rendez-vous op een plaats, waar allerlei menschen kwamen en gingen, het zorgvuldig gekozen wachtwoord, de volkomene toewijding van een discipel, van wien de twaalfen niets afwisten, dat alles draagt een romantisch karakter, dat herinnert aan de verhalen, waarvan wij lezen in oude dagen, toen de Koningsgezinden in Engeland of Frankrijk in stilte hunne gehechtheid toonden aan den een of anderen verborgen en vermomden vorst.

Wij kunnen er zeker van zijn,

dat achter deze geheimzinnigheid — een noodzakelijk vereischte in dagen van gevaar — nog een geschiedenis verborgen is van oude vriendschapsbanden. Eens had een man, een aanzienlijk en ontwikkeld burger van Jeruzalem, naar het type van Nathanaël, den Israëliet zonder bedrog, Jezus hooren prediken en zijn hart was bewogen als door het blazen van den wind op de oppervlakte van stille wateren. Hij ging alleen en zonder ophef tot Jezus — niet omdat hij bevreesd was, maar omdat er menschen zijn, die hunne ziel niet gaarne bloot leggen voor de groote menigte — en terstond begrepen zij elkander. Telkens wanneer het mogelijk was, ontmoetten zij elkander — Jezus en zijn ongenoemde vriend. Wanneer zij door afstand en omstandigheden gescheiden waren, dachten en gevoelden zij voor elkaar. Hij was niet een der apostelen — niet

alle discipelen konden dat wezen — maar hij gaf zich zelfven voor het werk van Jezus; men had hem niet aan Jezus' zijde gezien — Judas had daarvoor wel den moed — maar hij had den Heer lief. Terwijl de overpriesters Jezus in verlegenheid trachtten te brengen met hunne strikvragen en het volk twistte over Zijn aanspraken op de Messiaswaardigheid, was deze vriend van Jezus bezig er over te denken, hoe hij Hem kon helpen. De liefde denkt altijd om alles: de liefde weet altijd, wat zij moet doen. Zij kent het hart van hem, dien zij lief heeft en voorkomt zijne wenschen. „Wat kan ik nu doen voor mijn vriend?” Wij hooren het „den heer des huizes” tot zich zelfven zeggen. „God heeft mij geen talenten gegeven om voor Hem het woord te voeren en te redetwisten en er zijn er genoeg, die dat kunnen doen. Jezus wil het

Kruis niet ontkomen en Hij is niet bevreesd: wat zou Hij nu het liefst hebben en waarmede zou ik Hem het meeste genoeg kunnen doen, voordat het einde komt? Laat mij hem een kamer geven, waarin Hij Zijn Pascha voor het laatst kan vieren en één huis in Jeruzalem, dat Hij Zijn eigen huis kan noemen in dezen laatsten nacht.” En wij zouden zoo gaarne den blik van Jezus hebben willen zien, waarmede Hij dit aanbod van Zijn vriend aanvaardde. Eenmaal was Hij dan toch begrepen; eenmaal kon Hij zeggen, dat Hij voldaan was over de liefde van een mensch.

Dit is slechts één hoofdstuk uit een lang verhaal — de vriendschap van de stillen in den lande voor Jezus. Zij ontmoeten Jezus in een enkel oogenblik — het zien van een schilderij, het lezen van een boek, het hooren van een preek — en onmiddellijk worden ze tot Hem

hebben te weinig zelfvertrouwen om openlijk aan Zijne zijde te gaan, wanneer het volk palmtakken op den weg strooit en roept: „Hosanna den Zoon Davids!” Als de hosanna's wegsterven en de menigte verdwijnt, dan komen zij voor den dag uit hun schuilhoek en maken aanspraak op hun Vriend. Terwijl Judas berekent, wat de priesters hem geven zullen, zalven zij het lichaam van Jezus tot een voorbereiding voor Zijne begrafenis. Wanneer Johannes zelfs vergeet om zijn huis aan te bieden om het Pascha te vieren, dan maken zij een opperzaal gereed. Als Petrus het loochent, dat hij den Meester ooit gekend heeft, dan haasten zij zich op het gevaarlijkste oogenblik om voor overheden en machten voor Hem uit te komen. Eenvoudige vrouwen hebben de vroomheid der kerk brandende gehouden als een welriekende reuk, toen be-

roemde geestelijken zich voor goud verkochten. Edelmoedige harten hebben den Christus, die naakt en ellendig was, geherbergd door wat zij deden aan arme, verlaten kinderen, ofschoon zij geen brieven schreven voor de volgende geslachten. Verborgten vromen hebben Zijn naam beleden, toen het een spreekwoord en een bespotting was geworden dit te doen, ofschoon zij dien naam niet in geloofsbelijdenissen konden doen weerklinken. Daar is een geheime gemeenschap tusschen de vrienden van Jezus en zij hebben een wachtwoord, waaraan men hen herkennen kan; telkens als zij Jezus ontmoeten in het drukke leven, dan is er een blik van verstandhouding tusschen hen, en Jezus weet het, dat schoon elke andere deur in Jeruzalem voor Hem gesloten is, de „heer des huizes” zijn ontvangkamer voor Hem gereed houdt.

Sommige goede daden ontvangen hunne belooning, terwijl het nog volle dag is en andere moeten wachten tot aan den zonsondergang; maar sommige hebben hunne volle belooning zoowel in deze wereld als in de toekomstige en tot deze dubbel gezegende soort behoort de gastvrijheid van Jezus' onbekenden vriend. Hij zelf was niet tegenwoordig in de zaal en hij zou er niet aan denken om opgenomen te worden in den kring der Apostelen. Het was voor hem genoeg om daarbuiten de wacht te houden en te zorgen, dat Jezus niet gestoord werd gedurende de weinige oogenblikken, die nog vooraf gingen aan Zijnen dood. Toen Judas heenging, kon hij door de geopende deur den volmaakten vrede zien in den kring van Jezus' vrienden en het hoofd van Johannes in den schoot van Jezus. Hij kon het zachte, liefelijke geluid

opvangen van Jezus' stem, toen Hij het Heilig Avondmaal instelde en misschien stemde hij daarbuiten mede in in den lofzang, dien zij zongen, voordat Jezus uitging naar Gethsemane. Toen de zaal verlaten was, scheen alles, toen hij binnenkwam, zoo uitgestorven, nu geen feest meer werd gevierd en het was alsof met Jezus het licht verdwenen was. Met zijn eigen handen en met teedere droefheid in het hart zal deze heer des huizes de zaal weer in orde gebracht hebben, terwijl het was alsof de tegenwoordigheid van Jezus nog zweefde over het rustbed, waarop Hij had aangelegen en over den drinkbeker, dien Hij in de handen genomen had. Toen maakte zich plotseling een gedachte meester van zijn hart, die het vervulde met trots en dankbare blijdschap. In *zijn* huis had de Heer het Pascha gehouden met Zijne dis-

cipelen: Hij had Zijne laatste gesprekken gevoerd aan *zijne* tafel; van *zijn* huis was Hij uitgegaan om Zijn offer te brengen. Deze zaal was nu een heilige plaats — niet langer voor het gewone dagelijksche leven, maar een plaats die bewaard moest worden voor den Heer, als Hij terug mocht keeren, en voor Zijne vrienden. Toen de discipelen uit hun verschillende verblijfplaatsen voor den dag kwamen op den eersten dag der week, gingen zij als bij instinct naar het huis van onzen heer des huizes en zij waren niet verbaasd om hem daar weer wachtende te vinden in de deur verborgen. Hij wist, dat zij komen zouden en, zooals wij doen in de heilige uren van ons leven, zonder een woord te spreken leidde hij hen naar de opperzaal. Naar die zaal kwamen — naar wij ons voorstellen — de vrouwen met het eerste bericht

van de opstanding, terwijl nu de heer des huizes onder zijne vrienden was; en later op den dag kwam een geheel vernieuwde Simon van een ontmoeting met Jezus in de eenzaamheid — het gelaat van blijdschap stralende door zijn tranen heen — en hij verklaarde het hun: „De Heer is waarlijk opgestaan”; hierheen spoedden zich Cleopas en zijn metgezel terstond nadat zij Hem gezien hadden te Emmaus om bekend te maken dat Hij hun openbaar was geworden in de breking des broods. Maar deze opperzaal zou nog grootere eer ten deel vallen, want hier — terwijl de deuren gesloten waren — verscheen de opgestane Heer in hun midden en zeide: „Vrede zij ulieden!” Hier toonde Hij aan Thomas Zijne handen en Zijne voeten, hier blies Hij op Zijne discipelen en zeide: „Ontvangt den Heiligen Geest”; hier daalde, wei-

nige weken later, de Heilige Geest neder op de Gemeente van Jezus Christus. Vele cathedralen zijn sedert dien tijd gebouwd ter eere van Jezus' naam, maar geen van die allen kan ons zoo dierbaar zijn als de opperzaal van den heer des huizes. Ontelbare malen hebben de discipelen des Heeren het Heilig Avondmaal gevierd, maar geen enkele viering daarvan kan vergeleken worden met den avond, toen Jezus met Zijne eigene handen het brood en den wijn uitreikte. De Gezegende Geest des Heeren, die uitgaat van den Vader en den Zoon, beweegt de harten der menschen in alle eeuwen, maar het kan nooit worden vergeten, dat Hij eens van den Verrezen Heer zelf afdaalde op de Zijnen. De Gemeente des Nieuwen Testaments ontstond in een opperzaal, die de bedachtzame gastvrijheid van den heer des huizes voor Jezus had gereed gemaakt.

Men zou kunnen meenen, dat het gebruiken van deze opperzaal genoeg belooning was, maar Jezus had nog iets anders voor zijn vriend bewaard. De laatste maal dat zij onder de schaduw der olijven elkan- der ontmoetten, had de heer des huizes Jezus er borg voor gestaan, dat Hij in zijn huis komen kon, voordat Hij ging naar het kruis en Jezus had zich aan de afspraak gehouden, zooals geheel de Ge- meente Gods op aarde weet; en toen, voordat zij scheidden, stond Jezus er borg voor, dat de heer des huizes Hem zou bezoeken in Zijn huis, nadat hij afgedaan had met deze aarde en ook de heer des huizes heeft zich aan deze af- spraak gehouden, zooals geheel de Kerk daarboven weet. Als een vorst in een vreemd land had Jezus zijne gewillig aangeboden gastvrijheid aanvaard; nu was het Zijn beurt om in Zijn eigen land de schuld

af te doen en hoe heerlijk is het om aan die ontmoeting te denken. Deze vriend van Jezus had het gewaagd om Hem als zijn gast te hebben op den dag voor de Kruisiging en Jezus zou nu op Zijn beurt den naam van Zijn vriend belijden voor Zijnen Vader en de heilige engelen. Met zijn eigen handen had deze burger van Jeruzalem zijn feestzaal voor Jezus in orde gemaakt, en de Meester zou niet in gebreke blijven om hem een plaats te bereiden in de hemelsche stad. Op den drempel zijner woning had deze gastheer den Heer ontmoet en Hem genoodigd om binnen te komen en van allen, die ooit de poorten zijn binnen gegaan der eeuwige stad heeft niemand een hartelijker welkom vernomen dan „de heer des huizes”.

DE EETZAAL.

„De Meester zegt u: Waar is de eetzaal, daar ik het pascha met mijne discipelen eten zal?”

LUK. 22 : 11 b.

Ieder, die het leven van Jezus kent, heeft zeker wel opgemerkt, dat Hij het grootste deel van Zijn leven in de open lucht doorbracht, en dat de Evangeliën doorademd zijn van de frissche buitenlucht. Hij gaf de grondwet van Zijn koningrijk gezeten op een berg, waar de wind blies, waarheen hij wilde, en Zijn schoonste woorden sprak Hij uit onder de schaduwen der zilveren olijven. Een en andermaal vluchtte Hij naar de woestijn,

waar de leliën des velds bloeiden schooner bekleed dan Salomo in al zijn heerlijkheid, of naar eene eenzame plaats, waar Hij alleen kon zijn met Zijn God, in de koelte en de stilte van den nacht. Het volk kwam om te zien een jong man, die tot hen predikte neergezeten in het schip, en Hij sprak tot hen van den zaaier, die uitging om te zaaien. Deze Meester onderwees Zijne discipelen het liefst te midden der ruischende korenvelden, en bracht de verworpenen en verachte op paden van vrede en blijdschap, waar het geboomte zijn schaduw wierp over een Samaritaansche bron. Zijn volk verwierp Hem in het morgenlicht voor Pilatus' rechthuis, en de Messias werd gekruisigd op een groenen heuvel, „buiten de stadsmuur”. Wij hebben een gezonden en redelijken godsdienst, met zijn helder in 't oog vallende feiten,

zijn overtuigende grondbeginselen, zijn eenvoudige geboden, zijn praktisch dienstbetoon, zijn ver strekkende sympathieën, een godsdienst met den blauwen hemel hoog boven ons, en de eenvoudige veldbloemen ontluikend aan onzen voet.

Men zal zich ook herinneren, dat Jezus zich niet ontzag onze huizen binnen te gaan met hun zorg en smart, met hun rijkdom ook, vol liefde en hoopvolle verwachting, en zoo zien wij, dat eenige van de schoonste tafereelen in de Evangeliën binnenshuis worden afgespeeld. Het was op een huwelijksfeest, dat Jezus Zijn eerste wonder verrichtte, en Zijn heerlijkheid werd van dien dag af openbaard als op Fintoretto's schilderij der bruiloft te Kana, waar het licht zoogoddelijk schoon weerkaatst op de gelaatstrekken der goudblonde Venetiaansche vrouwen. Een zachter, gedempter licht

valt op Nicodemus, als hij vraagt naar den weg der waarheid, en in het schemerdonker van het vertrek luistert Johannes om te verstaan, wat hij den Meester hoort zeggen. In Simon's ongastvrij huis werd Maria Magdalena bevrijd van haar smartvol verleden, toen zij wetende, dat hare zonde den reinen Christus bezoedeld had, Zijne voeten met hare tranen nat maakte en zoo èn haren Zaligmaker èn haar zelve reinigde. En de Gemeente van alle eeuwen heeft in gedachte gedurig een bedevaart gedaan naar de eetzaal van den „heer des huizes” en daar in heilige verbeelding Jezus gezien als Hij Zijn lichaam en bloed aan de Twaalven geeft als een zinnebeeld van het offer, dat Hij geheel Zijn leven door heeft opgeofferd en dat Hij den volgenden dag op Golgotha zou voltooien. Zoo moet het ter harte genomen worden, dat ons geloof een zaak

des harten is, met inwendige visioenen, wanneer het water des levens voor ons verandert in goddelijken wijn, met geestelijke ervaringen, wanneer geheel onze gedachten-gang een anderen loop neemt, met belijdenissen van waarachtig berouw, wanneer het gebroken hart eindelijk den vrede vindt, met oogenblikken van bevrijding, wanneer de vage voorgevoelens der ziel in zekerheid worden omgezet, met uren van zalige gemeenschap, wanneer de ziel is gedoopt in den geest van Jezus' offerande. Want als men een Christen wil zijn, is het alleen noodzakelijk, dat men oprecht is; maar als men een Christen van den eersten rang wil zijn, dan moet men de ware mystiek kennen van den omgang met Jezus. Nog altijd komt Jezus tot ons in ons uitwendig leven en welgelukzalig de mensch, die opstaat en Hem volgt, waar Hij ook heen-

gaat. Nog altijd komt Jezus en klopt aan de deur van ons hart en bovenal welgelukzalig de mensch, die den Heer ontvangt in zijn binnenkamer als een toebereide feestzaal om met Hem avondmaal te houden.

Jezus is de beste van alle gasten, die worden opgenomen in het hart des menschen. Wat gastvrijheid betreft is het met ons hart evenals met een huis. Er zijn huizen, waarin het gansche jaar door in de ontvangkamer geen vuur wordt ontstoken, waarin geen gulle maaltijd wordt opgezet, waar geen vriendelijk onthaal u wacht op den drempel, omdat geen gast ooit onder dat dak zijn hoofd ter ruste legt. De heer des huizes kan een zeer braaf man zijn, maar hij is zeker geen man met een ruim hart en stellig zal zijn huisgezin er schade door lijden. De komst van gasten verfrischt en verrijkt het

dagelijksch leven, want ieder brengt zijn eigen geschiedenis mee. Zijn tegenwoordigheid in het huis werkt bezielend en met zijn „vaarwel” bij het heengaan is hij nog niet voor goed verdwenen; daar is iets achtergebleven, de invloed van een andere persoonlijkheid, die haar sporen nalaat in het gezin en waarvan men de geur nog bemerkt evenals van sandelhout, dat een tijd lang tusschen papier of rozemarijn, dat tusschen linnen gelegen heeft. Gasten, die lichamelijk bij ons waren, zijn voor velen als engelen geweest, want zij bezegelden de beloften Gods en openden nieuwe werelden voor hun geloofsoog. Maar nog meer reden van dankbaarheid hebben wij tegenover de vreemdelingen, die komen naar den geest en die in ons hart een plaats zoeken, de groote meesters, die hoewel gestorven toch leven in hun boeken en meesterwerken. Hoe

droevig en troosteloos ziet het er uit in het gemoed, waar de gordijnen altijd neergelaten zijn, waar de deur altijd gesloten is, terwijl de zon zoo helder op het dak schijnt en de vogels daar buiten zoo vroolijk zingen. Welk een vreugde en vrede geniet het gemoed, waar de profeten Gods komen, niet als vreemdelingen vormelijk en schroomvallig, maar als vrienden, die hun kamer gereed vinden en de taal van het huis verstaan. Hij, die Socrates en Virgilius, Dante en Shakespeare in zijn ontvangkamer als gasten heeft, behoeft zich niet te kwellen, omdat zijn huis klein is, want vele hoogadellijken van geboorte hebben niet altijd zulk een uitgelezen gezelschap in hunne kasteelen. Maar onder al de gasten, die zoo naar den geest onzen drempel overschrijden, is Jezus niet alleen zonder wedergade, allen overtreffende

door de verhevenheid Zijner goddelijke natuur, maar Hij is ook de meest vertrouwde vriend, omdat Hij krachtens diezelfde goddelijke natuur altijd bij ons is. Hij schreef geen enkel boek en Hij leeft niet voort in boeken. Hij is niet op een afstand — ergens in de onzienlijke wereld — maar Hij is dicht bij ons, hier midden in het drukke, volle menschenleven. Wij lezen niet slechts van Hem — Hij spreekt tot ons; wij leeren niet slechts Zijn gedachten kennen — wij ontmoeten Hem zelve. Als iemand Hem in zijn hart opneemt, dan komt Jezus om een eigen plaats te hebben in het leven, die een geheel eenige is, en waarvoor wij geen bewijzen kunnen bijbrengen, dan alleen dat der ervaring. Terwijl de menschen komen en gaan in het huis gedurende de drukke werkuren van den dag, blijft deze gast rustig op Zijn

kamer; maar in de stille avonden zit Hij bij ons. Wij maken Hem deelgenoot van onze geheimen, en ten slotte blijkt het, dat Hij ons dingen kan vertellen van ons eigen leven, die wij niet geweten hebben. Wij wenden ons tot Hem om hulp, maar ontdekken, dat Hij reeds beloofd heeft, wat wij Hem juist wilden vragen. Wij leggen Hem onze goede voornemens bloot, alleen om ons te herinneren, dat het op Zijn aansporing was. Zijn tegenwoordigheid is een onwederstaanbare veroordeeling van al wat verkeerd is, en werkt voortdurend bezielend om te doen wat goed is. Hij voegt Zich bij toeval bij de menschen, terwijl zij voortgaan op den levensweg, en een weinig later houdt Hij zich alsof Hij verder wil gaan. Wanneer zij Hem dan dwingen om te blijven, dan doet het er niet toe, of het in een paleis of

in een dagloonershut is; Hij komt binnen en de bewoner wordt eene heilige.

Wanneer iemand Jezus als gast ontvangt, dan moet hij Hem de opperzaal geven. Want er kunnen verschillende gebruiken zijn bij deze manier om geestelijke gastvrijheid te bewijzen; en ofschoon bij allen de bedoeling goed moge zijn, men kan niet zeggen, dat allen op dezelfde wijze slagen. Sommigen ontvangen Jezus in het gewone vertrek, waar de dagelijksche bezigheden worden verricht, en Hij zal hun ijverig dienstbetoon niet gering schatten — het zijn de Martha's der christelijke vroomheid, die zich bekommeren en ontrusten over vele dingen. Maar zij kon nog iets beters voor Jezus hebben gedaan. Sommigen bewijzen Hem hunne hulde in dat sombere vertrek, waar de rekening van het leven wordt bijgehouden en op-

gemaakt, en Jezus is niet gekomen, om iets af te doen van hun gehoorzaamheid, het zijn de Christenen uit de school van Jacobus den rechtvaardige. Maar daar is iets dat gaat boven de wet. Sommigen zien gaarne hun Meester in de studeerkamer te midden van boeken vol van de wetenschap der ouden, en Jezus heeft een teedere zorg voor de Paulussen, die de verborgenheden van Zijn persoonlijkheid zoeken te doorgronden. Maar toch is er iets, dat ver boven godgeleerdheid gaat. Want sommigen hebben niet gerust, voordat zij Hem herbergden in het vertrek, dat het dichtst bij den hemel is, dat vensters heeft, die uitzien naar het schemerende Oosten en het gouden Westen en dat den ganzen dag wordt verlicht door de koesterende zonnestralen; en als Hij vermoeid door vele vruchteloze dagreizen, de deur van dat

vertrek binnentreedt, dan heeft Hij het goed als een, die zich eindelijk thuis gevoelt. Dit vertrek wordt somtijds genoemd naar Johannes, omdat hij wonderschoone dingen daarvan heeft neergeschreven, en van 't geen hij van uit de vensters heeft mogen zien; en niemand zal ontkennen, dat dit de opperzaal is. Want arbeid is goed, en rechtvaardigheid is goed, en kennis is goed, maar het beste van alles is liefde. En al de andere vertrekken, waar men Hem ontvangt, worden overschaduwd door de liefde. Wees overtuigd, dat men niet te kort zal komen in zelfopoffering, als men den Heer lief heeft; het geweten zal teeder zijn, wanneer het door liefde gereinigd wordt en iemand, die niet liefheeft, kan de verborgenheden van zijn wezen niet doorgronden. Liefde is bij uitnemendheid de ontvangkamer, waar Hij binnentreedt en hij,

die Hem zoo als zijn gast ontvangt, heeft macht en goedheid en waarheid, hij kent God.

Jezus heeft een ruime opperzaal noodig, want het is Zijn gewoonte om te reizen met een talrijk gezelschap van vrienden. Hij hield er niet van om alleen te zijn, toen Hij op aarde was, behalve wanneer Hij zich voor een wijle afzonderde en zich terugtrok in den verborgen omgang met God. Het was Zijn lust om mannen in Zijn omgang te hebben, die eenes geestes met Hem waren, en met hen het levenspad te bewandelen. Hij deed Zijne discipelen deelen in al Zijn mensche-lijke levenservaringen, behalve den laatsten strijd, dien Hij bewaarde als Zijn eigen deel, toen Hij de wijnpersbak alleen moest treden, en Hij openbaarde Zich aan hen op zulk een vertrouwelijke wijze, dat zij ons een beeld van Zijn persoonlijkheid gegeven hebben,

dat kostbaarder is dan alle boeken ter wereld. En de eeuwen door heeft Hij altijd weer nieuwe vrienden toegevoegd aan den kring der Zijnen met een hart, dat wijd open staat voor ieder, die tot Hem wil komen, en nu zoekt Hij gastvrijheid voor een talrijk gezelschap. Iemand, die in Galilea een feest gaf, waarop hij Jezus ontvangen wilde, moest ook rekenen op twaalf discipelen; maar het zou een kundig rekenaar wezen, die thans het getal van Zijn volgelingen kon opmaken. Er zijn er, die gaarne Jezus zouden ontvangen zonder Zijn vrienden, maar de Meester kan geen behagen hebben in zulk een noodiging, want Hij meent, dat als wij geen liefde genoeg hebben om ook voor hen plaats te maken in ons huis, wij maar zeer weinig voor Hem over hebben. Er zijn er, wier ontvangkamer zoo klein is, dat zij het onmogelijk

achten, om ook de discipelen daar te kunnen bergen, hoe gaarne zij het ook zouden willen, maar dan is het hoog tijd, dat zij nu een ruimer en luchtiger opperzaal bouwen; en misschien zijn er ook enkelen, die aan de deur zouden willen gaan staan, om onderscheid te maken, om den een binnen te laten en aan den ander den toegang te weigeren. Die goede lieden vergeten, dat een vorstelijk persoon, die een huis met zijn tegenwoordigheid vereert, zijn eigen gevolg met zich brengt, en zij bedenken ook niet, dat zij zich zouden kunnen vergissen, zoodat zij er voor goed berouw over hadden, wanneer zij Judas Iscarioth binnen lieten en Judas niet den Iscarioth buitensloten. Ons leven mist zijn doel, wanneer wij Jezus niet ontvangen, maar het zou eveneens een groot gemis zijn, indien het werkelijk mogelijk zou wezen om

den Meester te hebben zonder Zijne discipelen, daar ieder van hen, zelfs Judas op sommige oogeblikken, ons iets van Jezus kan verhalen. Men doet zich zelf onberekenbare schade, wanneer men van de vrienden van Jezus sommige lief heeft en andere niet. Het is wijs, om niet te spreken van den eisch der liefde, om aan ieder gastvrijheid te bewijzen, die met Jezus heeft omgegaan, want zoo komen onder ons nederig dak niet alleen Johannes en Paulus, maar Tauler en Thomas à Kempis, Frans van Assisi en Bernard van Clairvaux, George Herbert en Jeremias Taylor, John Bunyan en Richard Baxter, Samuel Rutherford en Aartsbisschop Leighton, met vele, vele anderen van verschillendegeloofsbelijdenis, maar vervuld met dezelfde liefde. Zij zullen welkome gasten zijn, en dit zal het wonderlijkste van alles zijn,

dat met iederen nieuwen gast ons vertrek ruimer zal worden, totdat het ten slotte zal blijken, dat onze geringe ontvangkamer evenals die van den „heer des huizes”, geheel de kerk van Christus herbergt.

Jezus is tevreden met een zeer eenvoudig huisraad, zooals duidelijk blijkt, wanneer men ziet, wat er gevonden werd in het vertrek van den „heer des huizes.” Een bekken vol helder koud water aan de deur, opdat de voeten, met slijk bespat op den levensweg, gereinigd kunnen worden, voordat men deelneemt aan het Goddelijk gastmaal. Er moet ook een linnen doek zijn, opdat naar het voorbeeld van den Meester trotsche discipelen, die er over twisten wie de meeste zal zijn, kunnen gedwongen worden tot hun beschaming om hun hoogmoed af te leggen, zooals men een kleed aflegt, en om te leeren dienen. Reinheid en nederigheid brengen

ons al een heel eind op weg om een vertrek voor Jezus in orde te brengen, maar is er nog iets anders noodig — geloof. De „heer des huizes” zorgde voor een tafel, maar hij liet het aan Jezus over om te voorzien in de benodigdheden voor het feest en Jezus verlangt van ons een gereinigd, maar ledig hart, opdat Hij het zal kunnen vervullen met Zijn genade. In het refectorium van San Marco te Florence is een zeer schoone schilderij, waar de heilige Dominicus aanzit met zijne monniken en men hem een zegen ziet vragen over bekers, waarin geen wijn is en schalen, waarop geen brood ligt. Zijn metgezellen zien verwonderd, maar op hetzelfde oogenblik, dat de heilige in het gebed is, komen de engelen Gods op onzichtbare wijze in het vertrek met het brood, waarvan gezegd is, dat indien iemand daarvan eet, hij nimmer

meer hongeren zal. Want bij deze gastvrijheid zal men zien, dat het zoo uitkomt, dat als iemand Jezus een feestzaal bereidt, hij zelf de gast is en Jezus de Gastheer is geworden.

DE TWAALVEN.

„En als de ure gekomen
was, zat hij aan en de twaalf
apostelen met hem”

Luc 22 : 14

lle woorden van Jezus
zijn kostbaar, maar
men zou ze toch gaarne
rangschikken in een opklimmende
reeks evenals de verschillende sfe-
ren in Dante's „Paradiso.” Jezus
heeft eerst de beginselen, de voor-
waarden, de kenmerken en doel-
einden van zijn nieuwe gemeen-
schap neergelegd in de Bergrede.
Hier vinden wij de eigenaardige
beteekenis van het koninkrijk Gods.
Later beschrijft Hij den groei, de
worstelingen, de gevaren en de

belemmeringen van het koninkrijk in de gelijkenis van den Zaaier en wat daarop volgt. Dit is de geschiedenis van het koninkrijk. Langzamerhand gaat hij dieper en in de synagoge te Kapernaüm ontvouwt Hij Zijn opvatting van het leven — hoe de dood de ingang tot het leven is en hoe men Zijn vleesch moet eten en Zijn bloed moet drinken. Dit is het geheim van het koninkrijk. En dan eindelijk, voordat Jezus naar het kruis ging, verzamelde Hij zijn kleinen kring van discipelen rondom een gemeenschappelijken maaltijd en Hij zeide hun, dat liefde de eenige band is in hemel en op aarde. Dit is de broederschap van het koninkrijk Gods. Zoo ontmoette Jezus Zijn discipelen in den voorhof der Wet en leidde hen voort tot aan het hart des Vaders.

Onder de redenen van Jezus staan die in de opperzaal op zich

zelf en daar is iets, dat hun belangrijkheid verhoogt. Het zijn gesprekken en de gesprekken van Jezus hebben een bijzondere aantrekkelijkheid. Hier zijn twee menschen — Jezus en iemand anders, die met Hem spreekt — en die ander staat in mijn plaats. Hij heeft zijn bezwaar, Jezus neemt het weg; hij vervalt in de een of andere dwaling, Jezus heldert haar op; hij doet een vraag, Jezus geeft er antwoord op. Het is mijn eigen toestand, dien Hij beschrijft. Wanneer hij voldaan is, dan ben ik het ook. Ik ben beurtelings Nicodemus en Nathanaël. Ik ben de Samaritaansche vrouw en de jeugdige wetgeleerde. Zonder deze menschen met hun stompzinnigheid, hun ernst, hun angst, hun vertroosting zouden de Evangeliën veel armer zijn. Zij boden gelegenheid aan Jezus' wijsheid en geduld om zich te toonen; zij riepen Zijn liefde en medelijden

te voorschijn. De voornaamste gesprekken van Jezus hadden plaats, toen Hij nederzat met de apostelen aan het Laatste Avondmaal. Er waren twaalf gasten en zes van hen spraken door woord of daad. Zooals ieder voor den dag komt, kan men het type herkennen en er zijn eigen beeld in zien. Wanneer allen zich hebben uitgesproken, zien wij de kerk van Christus in het klein, zooals zij gedurende achttien eeuwen voor het oog der wereld zich geopenbaard heeft.

Het kan ons verbazen dat ééne klasse van vromen niet vertegenwoordigd is: geen enkel discipel is volmaakt. Met een enkele uitzondering waren zij eerlijke lieden, die in Jezus geloofden, die Hem met een trouw hart waren gevolgd, die het koninkrijk Gods lief hadden en hun leven aan zijn dienst hadden gewijd. Maar hun gemoed was verduisterd door onwetendheid, hun

hart was vol van zonde, hun leven was maar al te droevig beheerscht door zelfzucht, hun wil was nog zoo zwak. Zij hadden den strijd nog niet gestreden; zij hadden den loop nog niet voleindigd. Zij begonnen nog maar in het gevecht te gaan — zij maakten zich juist gereed voor den wedloop. Niemand van hen had zijn volle hoogte bereikt, zelfs Johannes niet. Wanneer wij ze nemen zooals zij zijn — deze pioniers van het Christendom — dan zijn ze niet in 't oog vallend wijzer, trouwer, stoutmoediger of — zelfs Judas er bij gerekend, niet wereldschgezinder, onbetrouwbaarder, lafhartiger dan twaalf Christenen van onzen tijd. Zij moesten nog gevormd worden en een van hen zou ten slotte in het vuur van dat gevormd worden blijken te moeten breken. Zij zaten met Jezus in de opperzaal nog al tamelijk voldaan over zich zelve,

maar zij zouden nog door heel wat verdrukking heen moeten gaan, voordat zij konden aanzitten aan het bruiloftsmaal van het Lam. Een van hen moest diep vallen, voordat hij leeren kon om stand te houden; een zou spoedig door het zwaard omkomen — niet de minst gelukkige; een zou alleen worden gelaten in zijn ouderdom — de meest beproefde, de meest gelouterde, de meest geliefde van allen; sommigen zouden ver weg trekken, veel verder dan wij kunnen nagaan. Jezus zou ieder als een oprecht en trouw vriend bewaren en hem de overwinning geven. Zij hadden gevraagd om een troon en Jezus gaf hun het kruis; maar ten slotte hebben zij hun tronen verkregen, die handvol joodsche landlieden en visschers en zij oordeelen heden de twaalf stammen Israëls. Jezus was niet verbaasd er over, dat zij nog onvolmaakt wa-

ren; Jezus was niet ongeduldig met hunne gebreken. Als volmaakt-
heid de voorwaarde moet wezen
voor het discipelschap van Christus,
dan zullen eerlijke lieden genood-
zaakt worden om heen te gaan,
beginnende met den beste en ein-
digende met den slechtste. Jezus
zal dan alleen gelaten worden met
de Pharizeërs.

De valsche discipel was het, die
Jezus het meest moeite veroor-
zaakte en Judas was de eerste om
te laten zien, wie hij was. Niet,
omdat hij iets te zeggen had: wat
hij te zeggen had, had hij elders
gezegd en nu vervulde hij een
zwijgende rol. Zijn daden golden
nu voor woorden en deden hem
op den voorgrond treden, want
op dit oogenblik was hij degene,
die de meeste zorg vereischte en
die het meeste invloed had van
het twaalfstal. Het was Jezus niet
mogelijk om Judas aan te zien en

daarbij kalm te blijven. Hier was iemand, die geroepen was tot het apostelschap en zich aan de goede zaak had verbonden, die met Jezus had gewerkt, met Jezus had omgegaan, die Jezus drie jaren lang zijn Meester genoemd had, maar die van den beginne door valsche eerezucht was gedreven; die een masker gedragen had in tegenwoordigheid van den Heilige; die misbruik gemaakt had van de beperkte middelen der kleine broederschap; die besloten had om klinkende munt te maken uit het verraad van zijn Meester; die had afgesproken, dat Jezus zou worden overgeleverd op de plaats, waar Hij gewoon was te bidden — in Gethsemane. Men moet zich Judas niet voorstellen als een man met een ongunstig uiterlijk of onverschillig in zijn spreken: veeleer was hij iemand, die zich aange-naam voordeed door het te koop

loopen met nobele gevoelens. Hij verraadde Jezus met den groet der wellevendheid. Velen zijn lastiger in den omgang dan Judas en stellen zich aan, zooals deze geslepen volgeling van Jezus nooit zou gedaan hebben. Maar wij kunnen er niet aan twijfelen, dat er in zedelijk opzicht geen slechter type in het leven is dan Judas. Wij kunnen onzen vriend vergeven, dat hij een dronkaard is of een gierigaard, of dat hij een voorbeeld is van trots of het slachtoffer van een slecht humeur, maar wij kunnen niet omgaan met iemand, die onoprecht is: een leugenachtig karakter kunnen wij niet verdragen. Verraad verbreekt alle vriendschapsbanden: men kan het er niet bij uithouden. De tegenwoordigheid van Judas drukte zwaarder op Jezus dan het kruis. Terwijl Hij dat gelaat in het vertrek zag, kon Hij niet vrijuit spreken; Hij

kon nauwelijks ademhalen. Zoodra Judas vertrokken was, „was het nacht” daarbuiten, maar binnen in de zaal was een zware last van Jezus afgewenteld en Hij riep uit: „Nu is de Zoon des Menschen verheerlijkt.” Toch deed de Meester voor Judas, wat Hij kon en hoe gaarne zou Hij hem verlost hebben van zichzelf. Hij hield Judas aan Zijn zijde, nadat het ware karakter van den verrader voor den dag was gekomen; Hij openbaarde in Galilea, welk een geest in hem woonde; Hij liet hem weten te Jeruzalem, dat zijne aanslagen voor hem geen geheim waren. Jezus gaf aan Judas telkens gelegenheid om schuld te belijden. Toen Hij zijne voeten waschte, was het de aanraking Zijner hand; toen Hij hem de bete overreikte, was het de blik op Zijn gelaat; toen Hij hem zeide: wat gij doet, doe het haastelijk, was het de

klank Zijner stem; voortdurend ontbrak het niet aan de middelen der genadige liefde, waarmede Hij hem tot zich trok. Indien op dit laatste oogenblik hij zich had overgegeven aan de barmhartigheid van den Meester, dan zou thans zijn naam worden genoemd als de voornaamste der zondaren, die gered werd. Maar Judas was de zoon der verderfenis. Hij moest voor Jezus een mislukking zijn.

Nadat Judas was heengegaan, nam Petrus de gelegenheid waar om te verklaren, dat hij voor Jezus sterven zou en later heeft hij Hem verloochend; maar wij moeten nooit het lafhartig gedrag van Petrus verwarren met het verraad van Judas. Deze apostel was een vereeniging van logische en zedelijke tegenstrijdigheden. Hij beleed Jezus als den Zoon van God en toch wilde hij Hem raad geven. Hij wilde haastig voor

Jezus het zwaard trekken en toch kon hij niet één uur met Hem waken. Hij wilde Hem tegemoet gaan op het water en toch was hij bevreesd, dat hij verdrinken zou. Hij zag eens Jezus' heiligheid zoo klaar voor zich, dat hij beschaamd was over zijn eigen zondigheid, maar een andermaal verzocht hij den Meester als de Satan in eigen persoon. Hij was de stoutmoedigste van de Twaalven in de opperzaal; in des Hoogepriester's paleis bezwoer hij, dat Jezus een vreemde voor hem was. Wanneer wij oordeelen naar de naakte feiten alleen, dan is het onmogelijk om Petrus voor een eerlijk man te houden; als wij rekenen met het eigenaardige van zijn karakter, dan kunnen wij Petrus niet verwerpen. Laat hem Judas volgen, zoo gij wilt, maar gij komt toch niet van hem af: hij blijft staan buiten de deur

bitterlijk weenende. Hij is de vertegenwoordiger van die talrijke menigte, die in de oogen der kerk, der wereld en van zich zelve voortdurend een voorwerp van verlegenheid zijn. De rook wordt heen en weer gevoerd door plotselinge rukwinden en toch ten spijt van alles stijgt zij omhoog. Het leven is vol tegenstrijdigheden, maar met het hart volgen zij Christus.

Thomas hooren wij dan spreken, die een volmaakte tegenstelling vormt met Petrus zoowel in zijn kracht als in zijn zwakheid. Hier hebben wij niet iemand van plotselinge aandoeningen en opwellingen — de eerste om te belijden, om te beloven, om met het zwaard te slaan, de eerste ook om te vluchten; maar een sterke, stilzwijgende, in zich zelf getrokken, zwaarmoedig peinzende natuur. Zeer langzaam zou deze man wor-

den overtuigd, zeer nauwkeurig zou hij alles onderzoeken, maar waar hij eenmaal zijn plaats had ingenomen, daar zou hij staande blijven en daar zou hij, als het noodig was, sterven. Hij heeft het recht van het Scepticisme in de Kerk gehandhaafd; want hij was krachtens zijn onderzoekende natuur een scepticus en krachtens zijn eerlijkheid een Christen. Het kenmerkende van Thomas is niet, dat hij twijfelde — dat zou een gemakkelijke vrijbrief zijn om als godsdienstig te worden aangemerkt — maar dat hij twijfelde en lief had. Zijn twijfel doet ons zien, hoe veel hij lief had: zijn twijfel werd ten slotte in liefde opgelost. Dit is de reden, waarom Johannes Thomas begreep, omdat zij beide Jezus zoo lief hadden. Hij kwam er voor uit, dat hij geloofde, dat, als Jezus naar Bethanië ging, Hij gedood zou worden, maar in

één adem geeft Thomas er ook bij te kennen, dat hij met Hem zal gaan om met Hem te sterven. Hij was er zeker van, dat Jezus niet van de dooden was opgestaan, maar zijn hart was gebroken, omdat hij het niet gelooven kon. Hij kon geen belijdenis uitspreken. Maar hij was ook niet in staat om den Heer te loochenen. Hij was niet geschikt om te gelooven; zijn kracht lag in zijn liefde. Zijn beschouwingen waren duister en gebrekkig, maar hij klemde zich aan Jezus vast met de aanhanke-lijkheid van een trouw en sprake-loos dier. „Waar ik heen ga, weet gij,” zeide Jezus, „en den weg weet gij.” Thomas komt er op eens tegen op, dat er zoo op zijn geloof zonder aarzelen een wissel zou getrokken worden. „Heere! wij weten niet, waar Gij heen gaat, wij kennen niets dan Uzelf;” en ten slotte blijkt dit genoeg te

wezen, want Jezus zeide: „Dan weet gij alles. Want Ik ben de weg, de waarheid en het leven.”

Het gesprek van Jezus met Thomas was beproefelijk geweest voor een vierden apostel, die van nature afkeerig was van alle mogelijke beschouwingen. Philippus was het type van het eenvoudige, nuchtere gezond verstand, een geest, voor wien de tafel van vermenigvuldiging altijd het model zal zijn voor een geloofsbelijdenis. Hij was het, die uitrekende voor hoeveel penningen brood er noodig zou wezen om de menigte te spijzen en die de moeilijkheden van Nathanael omtrent Jezus' afkomst beantwoordde met een kort en krachtig: „Kom en zie.” Philippus kon nauwelijks geduld hebben met Thomas, die altijd in den nevel scheen te moeten blijven; hij werd zelfs een weinig ongeduldig tegenover Jezus, toen Hij sprak van

het zien van den Vader. Feitelijk hadden zij den Vader niet gezien, zij hadden behoefte aan een Godsverschijning, dat was het juist, wat zij noodig hadden. „Toon ons den Vader en het is ons genoeg.” Goed, Philippus: men kan met één oogopslag zien, wat de grenzen zijn van het zoogenaamd triomfeerend gezond verstand. Waarachtige godsdienst vereischt ook inzicht, verbeelding, gevoel voor het geestelijke; hij heeft niet genoeg aan het volbrengen van den dagelijkschen plicht. Philippus is het type van een Engelschman; zijn geloof met al zijn voortreffelijkheid en zijn kracht heeft iets noodig van het mystieke, maar men kan er altijd op rekenen, dat het rechtschapenheid te zien geeft.

Niemand viel nu verder Jezus in de rede, totdat Hij sprak over de wijze, waarop Hij zich zelven

zou openbaren aan Zijne discipelen en niet aan de wereld. Deze onderscheiding drong een discipel tot spreken, die alleen bij deze gelegenheid te voorschijn treedt en die bekend is als „Judas, niet de Iscarioth.” De overlevering zegt van hem, dat hij in 't bijzonder deelde in de Joodsche verwachtingen en dat hij een van de meest bekrompen volgelingen van Jezus was. Waarschijnlijk was hij ongerust geworden door de onbegrensde liefde van Jezus en het zonder onderscheid van volk of natie samenbrengen der Christelijke Kerk. Jezus erkende dan toch ten slotte ook het recht Zijner vrienden op sommige bijzondere voorrechten en was er op voorbereid om hen te beschermen door een scheidsmuur. Jezus zou Zich openbaren aan eenige weinige vrienden — zoo was het; Hij zou Zich niet openbaren aan de menigte — ja

zoo was het. Maar hoe? Judas verlangde te hooren, welke de voorwaarde was om in den kleinen kring van geestverwanten te worden toegelaten — Judas verwachtte, dat eenig teeken of ceremoniëel of geloofsformule zou worden gegeven om de scheidslijn te wezen tusschen het volk in het verbond opgenomen en dat, hetwelk buiten het verbond stond. Jezus antwoordde: Dat teeken is Liefde. Indien iemand lief heeft geheel de wijde wereld door, dan zal God in hem wonen. Het was een teeder verwijt voor Judas, en men verheugt zich altijd over de kastijding van bekrompen vromen. Maar laat ons niet te hard zijn tegenover het Judastype door het enghartig en domperig te noemen. Laat ons hun, die er toe behooren recht doen. Judas mag niet vrijzinnig wezen — gij kunt er zeker van zijn, dat hij trouw is — en

al mag hij het noodzakelijk achten om u naar den brandstapel te zenden, gij kunt er zeker van zijn, dat hij ook bereid is om zelf in den dood te gaan om des gewetens wille. Hij is Judas, maar niet de Iscarioth.

Eén discipel was er, die ieder woord heeft gehoord, dat in de opperzaal gesproken is en die later er het verhaal van zal opteekenen in zijn Evangelie. Maar in dien tusschentijd legt Johannes het hoofd aan Jezus' borst en bewaart het stilzwijgen. Waarom zou hij spreken? Het verraad van Judas was voor Johannes geen verrassing geweest, want zijn voorgevoel had hem zich op een afstand doen houden van de valsche ziel van dien discipel. Hij behoefde niet te vragen naar den weg ten Hemel, want de vertrouwde vriend van Jezus had op dien weg reeds drie jaren lang gewandeld. Hij had

geen behoefte aan een uiterlijke Godsverschijning, hij, die zoo lang het gelaat van Jezus had aanschouwd. Wat voor anderen, die alleen het uitwendige zagen, verborgenheden waren, waren voor hem, die het inwendige zag, openbaringen. Een scepticus moet vragen en redeneeren, dat behoort noodzakelijk tot zijn wezen: een mysticus heeft slechts te leeren en te luisteren, dat is zijn voorrecht. Eens slechts sprak Johannes, maar het was niet voor zich zelf. Petrus wenschte te weten, wie Jezus zou verraden en hij deed dit door middel van Johannes. „Heer, wie is het?” fluisterde Johannes met de vrijmoedigheid van een vriend. Een mysticus ontvangt de waarheid, gelijk een plant het licht in zich opneemt in stilte en zonder moeite. De diensten, die hij aan zijne broederen bewijst zijn geheimen uit

te vorschen van den Heer.

Zes typen — een valsch discipel, een schuldig discipel, een sceptisch discipel, een praktisch discipel, een bekrompen discipel, een mystiek discipel; en toch zonder een uit te zonderen is er plaats voor ieder onder de volgelingen van Christus.

Zes discipelen en voor hen allen één Heer, die Judas ontdekt en heenzendt om zijn werk te volbrengen en uit wanhoop te sterven; die het zelfvertrouwen van Petrus ter neerwerpt en hem zijne grievende vernedering voorspelt; die Thomas bij de hand neemt en hem door de duisternis heenleidt; die aan Philippus het stellige bewijs aanbiedt, dat Zijn leven en werken geven; die de banden van Judas niet den Iscarioth verbreekt en hem in de ruimte brengt; die Johannes verzadigt met Zijne tegenwoordigheid en Zijne liefde, —

één heerlijke, volzalige Christus,
die voor ieder discipel is, wat hij
noodig had en meer dan hij zich
voorstellen kon, een plaats van
„breede rivieren en stroomen”,
Rechter, Zaligmaker, Profeet,
Meester, Verlosser en Vriend.

DE SCHADUW VAN HET KRUIS.

„Jezus wetende, dat Zijne ure
gekomen was”

JOH. 13 vs, 1.

Een onzer nieuwere schilders bezield door den ouden geest der religieuse kunst, heeft ons de Timmermanswoning te Nazareth voorgesteld, als het uur gekomen is, wanneer het „bij den avond is en de dag is gedaald.” Het gouden licht der ondergaande zon valt overvloedig de werkplaats binnen, zoodat al de houtkrullen op den vloer en de ruwe gereedschappen, die aan den muur hangen scherp

op den voorgrond treden, en verzacht het blauw, dat men in de verte ziet door een open venster. De Timmerman heeft een langen dag achter den rug, en na menig uur van sloven en zwoegen staat Hij vermoeid en leunt tegen de deurpost. En terwijl Hij daar staat in zijn volle lengte met opgeheven gelaat en uitgestrekte armen, werpt Zijn gestalte een schaduw door het armoedige vertrek, en een vrouw, die in het vertrek ligt geknield, herkent de veel betekenende lijnen van het Kruis en van den Gekruisigde. In dit schilderij heeft de kunst met veel diepte dien karaktertrek van Jezus' leven geteekend, die het van ieder ander leven onderscheidt, en zij heeft het bekleed met een waas van eenzame, ongenaakbare smart. Het was geen leven, dat toevallig eindigde aan een Kruis, geen jammervolle tragedie: het was een

leven voortdurend doorgebracht onder de schaduw van een kruis — een met zelfbewustzijn gebrachte offerande. Het was een dag in uren verdeeld, en de ure bij uitnemendheid was Golgotha. Daarom is er geschreven: „Jezus wetende, dat Zijne ure gekomen was.”

Het doel van ons vooruitzien en van ons streven is niet de doodsvallei, maar de poort des levens. Een jonge moeder houdt haar eerstgeborene in haar armen en bidt, dat zij hem eens mag zien in den bloei van zijn mannelijken leeftijd. Zijn vader droomt van het werk, dat de jongen eens zal doen, wanneer zijn eigen loopbaan is afgelopen. De knaap ziet den langen dag, die voor hem ligt en stelt zich voor, wat hij, voordat de zon ondergaat, zal volbrengen. De man op de hoogte des levens, slooft en zwoegt om zijn levens-taak te volbrengen. En de grijs-

aard vergeet zijn jaren, wanneer hij opnieuw leeft in zijn kleinkinderen. Wij zijn niet geboren om te sterven, maar om te leven: wij spannen al onze krachten in om gemakkelijker en gelukkiger te kunnen leven. Wij houden onzen geest gericht op het leven, wij wapenen ons tegen den dood. God wil, dat de mensch zal leven en niet sterven, en de Bijbel is een aangeschakeld verhaal van leven, van het volle, vrije, vreugdevolle leven; van menschen, die liefhadden, die trouwden, die groote daden verrichten, die stierven op hoogen leeftijd. Met één Mensch alleen werd een uitzondering gemaakt, Eén is er geweest, wiens dood van grooter beteekenis is in den Bijbel, dan Zijn leven. Dit is merkwaardig en verdient door ons opgemerkt te worden, want zooals in gewone boeken altijd gaarne over den dood gesproken wordt,

zoo behoort het tot de heerlijkheid van den Bijbel, om altijd te spreken van het leven. Maar de Evangelisten schreven aan den voet van het Kruis, en hun geschriften dragen het stempel van Golgotha. Twee van hen verhalen, dat Jezus werd geboren uit eene Maagd; vier dat Hij gekruisigd werd; twee dat Hij een zwaren strijd had tegen den Booze; twee dat Hij Zijn laatste woorden sprak met een groote stem; de wereld zou de boeken niet kunnen bevatten, die over Zijn leven zouden kunnen geschreven worden, maar voor Zijne vrienden scheen dit toch de voornaamste gebeurtenis van alles te zijn, dat Hij stierf.

Toen Jezus nederzat met de Twaalven, waren het Brood en de Wijn, die daar voor Hem op de tafel stonden, de profetie van Zijne Kruisiging, maar lang van te voren was Hij omringd geweest van de

voorteekenen des doods. Voordat Hij geboren was, hadden Profeten gesproken van Zijn lijden, hadden Priesters door hunne offers het offer, dat Hij brengen zou afgebeeld, hadden Dichters Zijn graflied gezongen. Nauwelijks was Hij geboren, of Hij werd gedoopt met het bloed van den kindermoord, en Zijne moeder kon Hem niet voorstellen in den tempel, zonder dat haar werd aangezegd, dat er een zwaard door hare ziele zou gaan. Toen de Dooper Hem zag in het begin van Zijn optreden, duidde de voorlooper Hem aan als het Paaschlam; en de Hoogepriester kon aan Hem niet denken, zonder te verklaren dat het nuttig was dat Hij sterven zou, zoo duidelijk was aan allen die geheimzinnige schaduw, die de opgeschrevenen ten doode kenmerkt. Hij was niet blind voor de richting van Zijn leven, en door Zijn on-

derwijs klinkt altijd een sombere toon. Hij is de Tempel, die afgebroken moet worden, de erfgenaam, die gedood zal worden, het tarwegraan, dat in de aarde moet vallen, de Herder, die Zijn leven moet afleggen. Hij ziet Zijn beeld in de offers van den Joodschen eeredienst; Hij leest Zijn lot in de meest droevige profetieën; Hij stelt Zijn dood in verband met de profeten, die te Jeruzalem den marteldood ondergingen. Wanneer Zijn discipelen vragen om te zitten aan Zijn rechter- en linkerhand in Zijn koninkrijk, dan zegt Hij hun, dat zij Zijn drinkbeker moeten drinken; wanneer een vrouw vol liefde en toewijding Zijn lichaam zalft, dan verklaart Hij, dat zij dit gedaan heeft tot een voorbereiding voor Zijne begrafenis. Als Hij zich verbergt, dan is het alleen, opdat Hij niet sterven zal, voordat Zijne ure gekomen is; wan-

neer Hij eenigen tegenstand biedt, dan is het alleen ter wille van Zijne discipelen. Hij duldde een verrader onder Zijne discipelen, en zeide hem: „Wat gij doet, doe het haastelijk.” Hij wilde niet, dat men het zwaard zou trekken, om Hem te hulp te komen, en Hij gaf zich over in de handen der bende. Hij predikte, Hij bracht alles in gereedheid, Hij reisde naar Jeruzalem, Hij bereidde alles voor tot Zijnen dood. Anderen trachten al hooger te komen, om eindelijk te staan op de frissche berghoogte, waar zij leven en ademen kunnen; deze man ging naar beneden van den berg af naar de diepte, totdat de schaduwen eindelijk overgingen in de duisternis van Golgotha.

Driemaal gedurende Zijn openlijk optreden zag Jezus het einde naderen en stond Hij in het aangezicht van den dood, met den

blik op het Kruis. Hij verklaarde aan een verbaasd Pharizeër, die gekomen was om met hem te spreken over het Koninkrijk Gods, dat Hij eens zou moeten verhoogd worden, als de slang in de woestijn; en Nicodemus heeft dat raadselachtig woord begrepen, toen hij het lichaam van Jezus afnam van het Kruis. Hij begon eene rede in de Synagoge te Kapernaüm met te spreken van het woord des levens en toen ging Jezus door een geheimzinnige aantrekkingskracht van het witte en onschuldige brood over op vleesch en bloed, alsof Hij door een geopende deur, tegen het vriendelijk blauw van den Galileeschen hemel, op eens het ledige Kruis zag afgeteekend, dat Hem wenkte. Op Zijn laatste reis merkten de discipelen met eerbied op; dat Zijn gelaat de sporen droeg van de spanning, waarin iemand verkeert, totdat zijn

werk is verricht en zij vergaten nooit, hoe Hij hen afzonderlijk nam om tot hen te spreken van Zijn naderend doodslijden, terwijl het volk voorbijging, om met blijdschap het Paaschfeest te vieren

Na de Opstanding zou men hebben kunnen verwachten, dat het Kruis verdwenen was, maar het verdween slechts om weer opnieuw te voorschijn te komen in het bewustzijn der Kerk. Terwijl andere leidslieden in herinnering blijven, om 'tgeen zij deden door hun leven, heeft deze Mensch gevraagd om in gedachtenis te houden, dat Hij stierf. Het teeken, waaraan zij Hem herkennen zouden, dat Hij gaf aan een twijfelend discipel, waren de litteekenen in Zijn handen en voeten, en van al de voorstellingen in de kunst van den opgestanen Christus, is die van Sarto de beste, omdat op het gelaat nog het droeve mysterie

te lezen staat van een, die geleden heeft en omdat in de handen die aan het Kruis waren genageld nog de overblijfselen der wonden worden gezien. Paulus roert slechts zelden het leven van Jezus aan, maar het Kruis is voor hem het uitgangspunt en het groote middelpunt van geheel zijn onderwijs; en Johannes zag in het midden van den troon een Lam staande als geslacht. Nadat de handen van vrienden het lichaam van Jezus hadden weggenomen, droegen de soldaten de twee ruwe balken weg, waaraan Hij gestorven was en iemand, die op Goeden Vrijdagavond Golgotha bezocht had, zou geen enkel bewijs meer gezien hebben van het groote drama dat dat daar was afgespeeld, dan het vertreden gras en weinige dropelen bloeds. Binnen weinige jaren werd echter een ander Kruis opgericht, geheimzinnig en eeuwig,

waarvan de gedaante gelijk is aan een troon en waarvan de schaduw reikt tot aan de einden der aarde.

De Opperzaal is geworden tot een algemeene Christelijke Kerk, waarin menschen van allerlei afkomst en karakter zijn opgenomen, maar de Gastheer blijft onveranderd en voor altijd wordt Zijner gedacht, Zijn gebroken lichaam en Zijn vergoten bloed gevende. De Theologie heeft vele onderdeelen, maar het vruchtbaarste en hetgeen de meeste uitwerking heeft, is dat, waarin gehandeld wordt over den Dood van Jezus. De godsdienstige kunst heeft zich met voorliefde bezig gehouden met de Verkondiging van den engel aan Maria, de Geboorte, de Hemelvaart, het Oordeel, maar zij heeft haar hoogtepunt bereikt in de voorstelling der Kruisiging. Wanneer Christenen vragen om verlossing van hunne zonden, dan is

het door het Kruis en het Lijden van Jezus, en als zij verklaren in Hem te gelooven, dan is het in Hem, die gekruisigd werd, en die de bitterheid des doods heeft weggenomen. Het Christelijk gezang is het meest bezielde geworden door de gedachte aan het Kruis en de Christelijke eeredienst verheft zich het hoogst in de viering van Jezus' dood. De kerk van Christus heeft hare tenten opgeslagen in de schaduw van het Kruis.

Wanneer men die kleine groep discipelen dien avond had gevraagd, hoe Jezus' dood voor hen of voor de wereld van eenig nut zou kunnen wezen, dan is het waarschijnlijk dat zelfs Johannes het antwoord schuldig zou zijn gebleven. Veel is sedert dien tijd er over geschreven door vrome godgeleerden en sommige hunner woorden hebben ons verder gebracht, andere hebben ons van den weg

af gebracht, maar de oplossing van het groote mysterie van het offer hebben zij niet gegeven. Na alles wat er over gezegd is, keert het moede hart van de geleerde boeken naar de Opperzaal terug, waar, evenals Hij er eens de teekenen heeft uitgereikt, Jezus nu voor altijd Zichzelf geeft aan allen, die Hem en Zijn Kruis willen aanvaarden; en dit alleen is zeker, dat ieder, die Hem aanneemt met een oprecht hart, gereinigd en gesterkt wordt. Er is een nieuw schilderij van de Kruisiging, dat ons volkomen voldoet, omdat het al het andere behalve Jezus en de geloovige ziel aan onze verbeelding overlaat. Wij zien een doek met niets dan zwarte duisternis, met enkele flauwe lichtstralen; en als gij door het donker heen tracht te dringen, dan laten die lichtstralen u zien de gestalte van een Gekruisigde. Het gelaat is nauwe-

lijks zichtbaar en een enkele lichtbundel, die van het voorhoofd naar beneden valt, wijst u op een knielende gedaante aan den voet van het Kruis. In het heiligdom van dit mysterie ontmoeten de menschelijke ziel en Jezus elkander en worden één.

Het scheen, alsof niemand zwakker kon wezen dan Jezus in de Opperzaal en dat Zijn zwakheid het Kruis was. Maar in werkelijkheid was niemand de erfgenaam van zulk een rijk van heerlijkheid en de waarborg van die toekomst was het Kruis. De gemeenschap des lijdens met dat Kruis is de overwinning, en de eeuwen door, zoo dikwijls de wereld voor ons in stukken geslagen wordt, is de eenige toevlucht het Kruis. Toen een aardbeving woedde langs de Riviera, waren een priester en zijn gemeente in een klein dorpje aan de helling van een

heuvel gelegen verzameld bij de vroegmis en zij zagen, hoe hun kerk begon te wankelen. Maar één gedeelte van het gebouw stond onbeweeglijk, het altaar: één gedeelte alleen bleef onaangeroerd, de Christusgestalte daarboven. Aan Zijn voet verzamelde zich de verschrikte menigte en zij waren veilig. Den volgenden dag zag de Man van Smarten neer op de teweeggebrachte verwoesting en Zijn gelaat was vol medelijden.

EEN LAATSTE WENSCH.

„Doet dat tot Mijne gedachtenis.”

Luc. 22 : 19.

Daar is geen menschelijk wezen, die niet gaarne zou willen, dat nog aan hem gedacht werd, nadat hij van deze aarde is heengegaan en hoe grooter de liefde is, die in zijn hart wordt gevonden, des te sterker zal ook dit verlangen wezen. Het zou een nieuwe verschrikking toevoegen aan den dood, wanneer men moest denken, dat men even spoedig uit de gedachten verdwenen was als uit het gezicht, dat men niet langer een plaats innam

in het hoofd en het hart van hen, met wie men geleefd en gewerkt heeft, die men liefgehad en gediend heeft. Wat nuttigheid brengt het leven ons aan, dat zoo spoedig vervliegt? Wat heerlijkheid is er in de liefde, die zoo ras vergaat. Het zou van den dood de helft zijner bitterheid wegnemen, wanneer gij verzekerd kondt zijn, dat uw gelaat zou blijven leven voor eenige trouwe harten, en dat uw gedachtenis met al uw gebreken en met uw weinige goede hoedanigheden toch frisch bleef voor hun onveranderlijke genegenheid. Weinige tegenstellingen wijzen ons zoo duidelijk op het tragische in het menschenleven als die twee graven daar naast elkander op het sombere stadskerkhof. Op het eene groeit het gras vrij en onverhindert, ofschoon de laatste datum, toen het geopend was, nog geen jaar oud is, terwijl op het andere

de vergeet-mij-nietjes bloeien en de sporen zichtbaar zijn van een tienjarige zorg. Deze naam behoefde niet in steen gebeiteld te zijn, want hij is voor goed afgedrukt in een teeder liefhebbend hart.

Onze Meester was volkomen menschelijk in de Opperzaal en doet in Zijn laatsten wensch onweerstaanbaar denken aan het afscheid eener moeder. Zij herinnert er haar kinderen niet aan, dat zij alles voor hen gedaan heeft met zooveel moeite en zorg, want dit was haar vreugde. Zij vraagt ook niet om allerlei moeilijk dienstbetoon, nu evenmin als in het verleden. Maar naar één ding hongert en dorst hare ziel en zij vraagt het niet alleen met woorden, maar bovenal met hare oogen, als zij rondziet naar hen, die zij nu niet langer dienen kan, maar altijd zal blijven lief hebben: „Vergeet mij niet.” — Weinige en korte woor-

den, maar welk een beteekenis hebben zij, als wij ze geschreven zien. „Leef, zooals ik het gaarne zou willen, geloof, zooals ik heb geloofd: opdat wij elkander eens weer mogen zien, waar ik heenga,” dat alles is haar bede, maar bovenal dit: „Denk aan mij, stel u gedurig mij voor — blijf mij liefhebben, totdat wij eens weer van aangezicht tot aangezicht elkander zullen zien.” En naar deze begeerte van het hart, die in alle eeuwen dezelfde blijft, in God zoowel als in den mensch, zag Jezus rond naar de Twaalven, die daar verzameld waren rondom den Heiligen Disch. Drie jaren lang had Hij alles voor hen gegeven en zij hadden Hem niets gegeven. Hij had hen geroepen bij hunnen naam en hun het koningrijk Gods geopend. Hij had de ondragelijke last hunner zonden van hen afgewenteld en de geheime begeerten hunner ziel bevredigd.

Reeds dacht Hij er over na, hoe zij zouden kunnen ontkomen aan den haat Zijner vijanden, zoodat niet een van hen, die door Zijn omgang in Zijn leven was gezegend geworden, zou behoeven te lijden door Zijn dood. Slechts één ding konden zij doen voor hunnen Heer, één ding vroeg Hij van hen, met dat eene zou Hij gerust aan het kruis kunnen gaan. Hij kon Golgotha verdragen, maar niet, dat Hij vergeten zou worden door Johannes en Petrus en al Zijne vrienden van die drie jaren. Het Sacrament van het Heilig Avondmaal is een zeer groot mysterie en het is het middel, waardoor onuitsprekelijke zegeningen ons toevloeien; maar de Heer bedoelde hiermede toch in de eerste plaats dat het Brood en de Wijn Hem bij Zijne vrienden in herinnering zouden brengen.

Is het niet met vele menschen,

die zich Christenen noemen, zoo geworden, dat de trouwe Heer, die ons lief heeft, voor hen niet veel meer is dan een schilderstuk met schoone kleuren in een gouden lijst, en dat men aan Hem niet denkt als aan iemand van vleesch en bloed, die werkelijkheid voor hen is en die alles voor Zijne vrienden kan verdragen, al moge het ook nog zoo wreed en schandelijk zijn, maar wiens hart breken zal, als Hij vergeten zou worden? En toch is dit niet de Heiland, dien de meesten van ons noodig hebben, waaraan wij alleen genoeg kunnen hebben? Er mogen sommigen zijn met zulk een verheven voorstellingsvermogen, dat zij zich Jezus alleen kunnen denken in de Heerlijkheid des Vaders met de Heilige Engelen. Anderen zijn er, wier hart behoefte heeft aan een Heer, die dichter bij, vriendelijker, menschelijker is en zij kunnen Hem

vinden in den Meester, die de teekenen Zijner liefde gaf met een zekeren weemoed, omdat, daar Hij op aarde het meest van allen de verlatenheid gevoeld had, Hij zoo ook alleen leven kon door de eeuwen heen naar Zijn welbehagen in de harten Zijner vrienden.

Jezus behoeft Zijne zaak niet te bepleiten, opdat men Hem in gedachtenis zou houden in de wereld, want inderdaad men kan Hem niet voorbij zien. Indien de Evangeliën en al wat door de geloovigen geschreven werd, vernietigd waren, zoodat er geen herstel meer mogelijk was, dan zou de Kerk, die in twee Werelddeelen de heerschende is en in twee andere zich vertoont, jaarlijks toenemende in kracht en onbeschrijfelijk veel zegen verspreidende, toch de aandacht op Hem vestigen. Indien ook de Kerk zou moeten ondergaan door de een of andere catastrophie, die wij ons

thans niet kunnen voorstellen, ook dan zou Jezus niet verdwijnen. Want alle weldadige instellingen der beschaafde volken, de wetten, waardoor wij geregeerd worden, geheel de inrichting der maatschappij is gegrond op de uitwerking van Jezus' Geest. Het is onmogelijk om het menschelijk leven of de geschiedenis der menschheid te verklaren buiten Jezus om, Wiens persoonlijkheid is ingeweven in het bewustzijn van ons geslacht, Die in al wat mensch heet Zijn blijvend gedenkteeken heeft. Zijn tegenwoordigheid is overal als het zonlicht, dat op een bepaalden tijd iederen schuilhoek bestraalt, dat aan iedere bloem haar kleur geeft. Maar Jezus wil ook niet één oogenblik herdacht worden enkel als de goddelijkste van alle krachten, die het leven naar de gedachten Gods vormen, alles bezielende door Zijnen Geest, maar als de Mensch,

die altijd lief blijft hebben met een eeuwige liefde en die daarom het meest naar liefde verlangen blijft. Hij geeft weinig om gedenktekenen; Hij smacht naar harten. Jezus is alleen tevreden, wanneer de deuren gesloten worden voor de wereld en wanneer Zijne vrienden in een stille plaats samenkomen om Zijn gebod te volbrengen. Of dit geschiedt in de schaduw eener cathedraal, waar de menigte stilzwijgend neerknielt bij het opheffen der hostie, of in een Puriteinsche vergaderzaal, waar het brood en de wijn van hand tot hand gaan, of op het gebergte, waar de Schotsche Covenanters hun Hoogtijd vieren, of in de sombere catacomben, waar de eerste Christenen den dood afbeelden, dien zij misschien den volgenden dag zelf zullen ondergaan, dat is hetzelfde voor Hem, die verheven is boven alle vormen, die alleen vraagt naar liefde.

Er was eens een gezin, waarvan de huisvader een weldoener voor den staat was en zich zoo verdienstelijk maakte, dat na zijn dood een standbeeld werd opgericht op een der openbare pleinen ter eere van zijn nagedachtenis; en op het voetstuk werden zijn verdiensten gebeiteld, zoodat een ieder daar zijn naam kon lezen en met eerbied aan hem kon denken. Zijne kinderen begaven zich onder de menigte, als zij op het plein stond, en luisterden met trots naar den lof, die hun vader werd gebracht. Maar hunne oogen bleven droog. Die gestalte en deftige kleding, in steen uitgehouwen, was niet de man, dien zij kenden en liefhadden. In huis hadden zij andere gedachtenissen van hem, intiemer, dierbaarder, sprekender — een portret, eenige brieven, een Bijbel. Wanneer zij die heilige schatten aanzagen, dan dachten zij

aan hem, die voor hen had gearbeid, die hen van hun vroegste jeugd had geleid, hen had gereden, getroost en beschermd. Alles wat hij gedaan had voor de groote maatschappij, was niets vergeleken bij hetgeen hij voor de zijnen had gedaan. Als zij samenkwamen rondom den haard, dien hij gebouwd had, dan spraken zij bij die gelegenheden over hem met teedere stem en vochtige oogen, terwijl de vreemden daarbuiten op straat voorbijgingen. Deze Vader is Jezus en wij zijn Zijne kinderen, die Hij heeft liefgehad tot den dood.

Niemand in de geheele wereld is zoo ellendig en hulpeloos als de man, die nooit liefde heeft onderhouden. Er is geen misdaad, waarvoor men geen verontschuldiging kan vinden, die niet bijna vergeven moet worden aan die verongelijkte ziel. Wij kunnen er ons geen denkbeeld van maken, hoe alle veer-

kracht en blijdschap en hoop in het leven te danken zijn aan de liefde van vader, moeder, vrouw of kind. Toch zijn er voor die liefde zekere voorwaarden en grenzen. Daar is maar één liefde, waarvan de ervaring der menschen kan spreken, die tijd en ruimte en wat voor oogen is te boven gegaan is, die een menigte omvat, die niemand tellen kan en die voor hen, geborenen en nog niet geborenen, verre en nabij, het laatste offer gebracht heeft. Het was de vaste overtuiging, dat Jezus ieder Zijner discipelen lief heeft, dat Hij evenveel liefde heeft voor een Schotschen herder op zijn eenzame heide als voor Johannes, die in vroegere dagen aan het geloof kracht en teederheid tegelijk gaf; maar het schijnt alsof dit geloof tegenwoordig verzwakt is. Oprechte christenen zeggen niet meer met geheel hun hart: „Wien Jezus lief had”

of „Hij, die mij liefhad en Zich zelve voor mij heeft overgegeven.” Onze godsdienst is voor ons geworden een zaak, die haar uitdrukking vindt in de Belijdenis of een zaak van publiek belang of een voorwerp van aesthetische vereering of een samenstel van vage, onbelijnde gevoelens; hij heeft bijna geheel opgehouden te wezen een persoonlijke liefdesbetrekking tusschen Jezus en ons hart en zoo verliest het Christendom de bekoorlijkheid van het innige, levende en teedere.

Zelfs bij hen, die uit de school van Johannes en Paulus zijn, is de gedachtenis aan Jezus op het punt om te deelen in het lot van al onze liefdesbetrekkingen. Er zijn eenige weinige edele zielen, die als zij eenmaal liefhebben ook voor goed lief hebben, wier toewijding er niet van afhangt, of zij ons zien en bij ons zijn, wier standvastig-

heid in diepte toeneemt door de afwezigheid. Zij hebben hun loon in die heerlijke schoonheid van karakter, in die zeldzame geestelijke gezindheid, die onbekend is aan hen, die van ruwer vorm zijn. Zij hebben geen sacramenten noodig, hunne liefde is een altijddurend sacrament. Voor de meeste menschen echter is de tijd een maar al te spoedige vertrooster en er is niets droeviger in de tragedie van ons leven dan de snelheid, waarmede wij vergeten.

Het scheen, na ons verlies, dat wij leden, alsof het leven ons nooit meer zou kunnen boeien en wij meenden voor altijd dat gevoel van eenzaamheid te moeten behouden. Maar die indruk verflauwt zoo spoedig in ons wereldschgezinde hart en hij zou weldra geheel uitgewischt zijn, als wij niet het toovermiddel der herinnering hadden. Het zien van een brief zal geheel

het verleden weer levendig doen worden en onze sluimerende gevoelens wakker maken en de almacht der liefde zal haar rechten behouden. De hoogste liefde onzer ziel, de liefde tot Jezus is evenzeer aan zulk een spoedig afnemen en zulk een plotseling herleven onderworpen. Niemand heeft het leven des geestes gekend zonder die tijden der eerste liefde, toen de bekoorlijkheid van Jezus' persoon onze ziel gevangen hield, zonder tijden van latere verslapping, als de frischheid der lente is verwelkt door het stoffige stadsleven. In zulke uren van verkoeling en matheid moeten wij de kracht onzer ziel versterken met het Heilig Sacrament van verbroken Brood en vergoten Wijn. Evenals iemand een reis maakt naar een kerkhof op het land, waar het stof rust van zijne dierbaren, die heengegaan zijn en dan het mos wegruimt, dat

de letters onzichtbaar maakte van den naam zijner moeder, zoo verzekeren wij ons in het Heilig Avondmaal gedurig van het bestaan eener liefde, die zoo wonderlijk hoog is, dat zij de kennis te boven gaat, maar ook zoo verheven Goddelijk. dat zij waarachtig moet wezen.

HET TESTAMENT VAN JEZUS.

„Vrede laat ik u. mijnen
vrede geef ik u; niet gelijker-
wijs de wereld hem geeft, geef
ik hem u. Uw hart worde niet
ontroerd en zijt niet versaagd.”

JOH. 13 : 28.

Bij de menschen is het de
gewoonte, dat iemand
die op het punt is deze
wereld te verlaten, orde op zijne
zaken stelt en zijn goederen ver-
deelt onder hen, die Hij lief heeft
en die hij achter moet laten. Hij
maakt zijn testament en zulk een
testament heeft betrekking op din-
gen, die men zien en tasten kan.
Zij, die hun aandeel ontvangen,

achten zich gelukkig, zij, die ont-
erfd zijn, klagen en velen zijn
nieuwsgierig, wat er gebeuren zal
met iemands bezittingen, wanneer
de groote scheiding komen zal.
Niemand is vrijgesteld van dezen
laatsten plicht behalve hij, die
niets bezit, en daarom klinkt het
als een paradox te zeggen, dat ook
Jezus een testament maakte, en
met zorg Zijne goederen aan Zijne
vrienden heeft nagelaten. Want
is er ooit iemand armer dan Jezus,
nadat Hij zijn werk had volbracht
en bereid was om te sterven? De
hut te Nazareth met haar sober
huisraad was lang geleden ver-
laten; voor Zijn werk als Profeet
— Zijn onderwijs en Zijn gene-
zingen — ontving Jezus niets!
Zijn eenig tehuis gedurende de
laatste drie jaren waren de huizen
van vreemden geweest of het was
de berghoogte: vrome vrouwen
hadden van haar vermogen gege-

ven om de kleine broederschap te onderhouden: er moest een wonder verricht worden, om de Tempelschatting te betalen: de eenvoudige landelijke kleeding, die Jezus droeg, zou door de krijgsknechten worden verdeeld. Niemand heeft ooit geleefd of is gestorven met minder aardsche goederen dan de Meester.

Het is goed, dat wij ons den toestand, waarin Jezus zich bevond voor den geest brengen, en het testament, dat Hij maakte, opdat wij ter harte mogen nemen, dat er twee soorten van goederen zijn — schatten, die vergaan, wanneer zij gebruikt worden en schatten, die geen roest verslindt en geen mot verderft. Iemand kan geen enkel goud- of zilverstuk hebben en toch een naam verworven hebben, die macht, eer en heerlijkheid met zich bracht, en dien naam kan hij aan zijn kinderen nalaten.

Hier was dan een bezitting, die Jezus aan Zijn huisgezin achterliet, en later hebben Petrus en Johannes ondervonden, dat wanneer zilver en goud niets konden uitwerken, wonderlijke daden van barmhartigheid konden verricht worden in den naam van Jezus van Nazareth. Iemand kan ook in den strijd des levens zoo ridderlijk hebben gestreden, dat hij de hoogste orde van eeredienst heeft verworven, en zij, die dan later volgen, ontvangen dit zijn karakter als een erfenis. Zoo kwam het, dat Johannes in zulk een vertrouwelijke verhouding tot Jezus leefde, dat hij op Hem geleeke tot in de uitdrukking Zijner stem en woorden toe. Het gebeurt ook wel, dat iemand een groote ontdekking in het leven gedaan heeft, en daarvan aan eenige metgezellen het geheim mededeelt om hun eigendom te zijn als een schat, die alle

rijkdommen te boven gaat. En onze Meester, die het diepste en het kostelijkste van alle geheimen gevonden heeft — het geheim om den waren vrede te bezitten — gaf dit in handen Zijner vrienden en geheel de wereld zou nog te weinig zijn om voor dien vrede in ruil te geven.

Iemand kan alleen aan een ander geven, wat hij zelf verworven heeft, en zoodra Jezus Zijn laatsten wil opmaakt en aan de Twaalven vrede laat, moet het ons wel opvallen, dat Hij ze het voornaamste goed nagelaten heeft, en hun gegeven heeft, wat Hij zelf, meer dan eenig mensch, die ooit leefde, genoot. Hij had huizen noch bezittingen. En nog iets miste Hij, onrust. Hij had een overvloedig deel van schande en lijden. Een ding had Hij ook, ware zielsrust. Met volkomen kalmte en heilige overtuiging kon Hij een menigte ge-

plaagde, gejaagde, wanhopige menschen, vermoeid en beladen naar lichaam en ziel, tot Zich roepen en hun rust aanbieden. Nooit had iemand Jezus ontroerd gezien, behalve door de smart om den dood van een vriend of door medelijden voor een stad, die te gronde ging of om eenige andere reden, die buiten Hem zelf lag. Als een menigte Hem met geweld Koning wilde maken, dan verloor Hij het hoofd niet; als zij riepen „Kruis Hem,” dan was Hij niet terneer-geslagen. Hij bekommerde er Zich niet om, wat men van Hem zeide of wat men met Hem deed; en te midden van een opeenstapeling van moeilijkheden, teleurstellingen, grievende handelingen en wreedheden bewaarde Jezus Zijn hooge kalmte. Welke storm ook tegen het uitwendige van Zijn leven aansloeg, Zijne ziel lag vastgeankerd in de veilige haven des Vredes.

Zeer zeker er was een vrede, dien Jezus in die drie jaren niet een enkele maal gesmaakt heeft en waarvan Hij tot Zijne discipelen met vrijmoedigheid zegt, dat zij dien van Hem niet verkrijgen konden. Wanneer er, zooals het inderdaad is, twee levenskringen zijn, waarin een mensch zich thuis kan gevoelen, de wereld, die gezien wordt en de wereld, die niet gezien wordt: dan zijn er ook twee soorten van vrede en een van die beide is in overeenstemming met het tijdelijke. Gesteld dat iemand er zich met al zijne macht op toelegt om mee te spreken met de groote menigte en te doen, wat zij allen doen, om zich altijd bezig te houden met zijn eigen belangen en alles van zich af te zetten, wat hard is voor vleesch en bloed, dan kan hij aan menig noodweer ontkomen als een schip, dat zich niet in de open zee waagt, maar

zijnen weg vervolgt in allerlei bochten door nauwe zeeëngten. Jezus had ook gemakkelijk goede vrienden kunnen worden met de wereld om Hem heen, die als een godsdienstige wereld allerbarmhartigst was, als zij beleedigd, maar ook allervriendelijkst, als zij tegemoet gekomen werd; en dan zou Hij gezeten hebben op het gestoelte der eere in de synagoge en Hij zou niet gekruisigd zijn. Als iemand zijn best wil doen om zich aan zijn omgeving aangenaam te maken en als hij maar niet tot het uiterste gedreven wordt door zijn geweten, dan zal die omgeving zeker op haar beurt ook zeer aangenaam en vriendelijk zijn voor hem. Hij mag dan daardoor al niet ontkomen aan onvermijdelijke bezwaren of aan telkens terugkeerende verwijten van zijn binnenste; maar hij kan dan rekenen op zekere gemakkelijkhed van

vrede, dien de wereld geeft en den vrede, dien God heeft, voorged in de geschiedenis gezien worden, als Jezus staat voor Pontius Pilatus. Door lage kuiperijen en gewetenloos dienstbetoon was deze man Stadhouder van Judea geworden en zijn eenig doel was om een achterdochtig keizer te behagen en zijn ambt te behouden. Hij had een verraderlijk vaarwater met tamelijk goed gevolg bevaren, maar nu wist hij niet, welken weg hij uit moest. Zijn Romeinsche zin voor recht en eenige zwakke vermaningen van zijn geweten, nog versterkt door het verzoek zijner vrouw en de uiterlijke verschijning van den gevangene, drongen Pilatus om Jezus los te laten. Het fanatisme der Joden en de onheilspellende bedreiging: „Dan zijt gij des Keizers vriend niet,” deden een beroep op de licht ontvlambare verbeelding van een zelfzuch-

tig man. In den strijd tusschen zijn beter ik en zijn lage zelfzucht wist hij niet, wat hij doen moest. „Weet Gij niet, dat ik macht heb?” zeide hij tot Jezus, terwijl hij zich niet bewust was, welk een bespottig dit woord was. Wat had hij voor macht, die zijn geweten niet durfde gehoorzamen? Welke vrede was het deel van hem, die sidderde te midden zijner krijgsmacht?

Het was de Man, die daar voor Pilatus stond, vernederd, beleedigd, gevangen en gebonden, die alleen macht had, gelijk Hij ook bekleed was met reine, heilige Majesteit. Te midden der verwarring in den hof Gethsemané, verzekerde Hij de veiligheid van Zijne discipelen, terwijl Hij geen hand wilde opheffen tot Zijn eigen bevrijding. Hulpeloos en eenzaam als Hij daar stond, had Hij nog medelijden met Zijn rechter, te midden van zijne lafhartige verlegenheid en Hij zocht

nog naar een verontschuldiging, die voor Pilatus kon gevonden worden. Op den weg der smarten en van onder den last van het Kruis sprak Hij vriendelijk tot de dochters van Jeruzalem. Aan het Kruis, toen Zijn eigen leven wegvlood, gaf Hij het eeuwige leven aan een stervenden boetvaardige. Waarom zou Hij toch ontroerd of beangstigd worden? Zonder twijfel was het een wonderlijke en duistere weg der Voorzienigheid, dat Zijn leven moest eindigen in Gethsemané en op Golgotha. Wat had Hij dan gedaan om een Kruis te verdienen? Hij had den vreeselijken strijd doorgemaakt van twijfel en angst, maar nu was die strijd voorbij en Hij zag het blauw door de vaneengescheurde wolken. Het was alles Gods wil en toen Jezus zeide: „Uw wil geschiede!” was Hij tot rust gekomen. Als het Kruis de wil Gods was, dan was

het een volmaakte en heilige wil. Jezus had die macht, waardoor niets Hem beangstigen kon. Als wij oordeelen naar den waren stand van zaken, dan zat Hij op Pilatus' rechterstoel; zooals het nu was, zou Hij aan het Kruis hangen. God deed altijd wat het beste was en daarom bewaarde de vrede, die alle verstand te boven gaat, Zijn hart.

Sommigen zijn geneigd om den vrede van Jezus te verkleinen, omdat zij een rustig leven hebben. Zij kennen geen bittere teleurstellingen, geen harde worstelingen, geen verpletterende smart, geen verterend verdriet. De wereld heeft hun altijd toegelachen en zij hebben zich geschikt in hun omgeving. Er zijn oogenblikken, wanneer de zeelieden, die de hooge zee bevaren, hen, die in de rustige, beschutte wateren blijven, benijden, omdat zij niet heen en weer ge-

dreven worden op stormachtige zeeën en in gevaar zijn van puntige rotsen. Maar op andere oogenblikken hebben de geteisterden medelijden met die ongelukkigen, die nog nooit gezien hebben, hoe de stortvloeden gaan liggen als een hond, die door zijn baas wordt beknord, en hoe God den storm tot bedaren brengt. De helft van den Bijbel is een gesloten boek voor hen, die een gemakkelijk leven hebben, omdat alleen een doorboorde hand die bladen op kan slaan. De beloften zijn voor hen, wier harten bekommerd zijn; de heerlijke toezeggingen zijn voor de hongerenden. De vrede, dien Jezus gaf was de beste van alle gaven voor die weinige mannen, wier hart dreigde te breken in de opperzaal en wier eerste stap in de duisternis zou wezen, maar hij kan niet veel beteekenen in de oogen van de gunstelingen der

wereld. Toch is het niet verstandig voor iemand om zoo hoog op te geven van een uitwendigen vrede, die afhankelijk is van de gezondheid des lichaams en van de goederen, die in schuren liggen opgestapeld en van de stemmen der menigte, die heden „Hosanna” roept en morgen „Kruis hem”, en van de nukken van wispelturige, zelfzuchtige menschen. Al is iemand nog zoo scherpzinnig, zoo inschikkelijk, zoo handig en zoo ruim van geweten, hij kan toch niet zeker zijn, dat hij het gevaar altijd ontkomt, want deze vrede is even onstandvastig als de vriendelijke Middellandsche zee. Den eenen dag ziet gij door het bladstil geboomte op een doodkalme blauwe watervlakte, en den volgende morgen zijn de oranjebloesems wijd en zijd verstrooid op den grond en spat het schuim over de omheining van uw tuin.

Het is een vrede, „gelijkerwijs de wereld dien geeft.”

Anderen hebben den moed verloren om te gelooven in den vrede dien Jezus geeft, omdat zij nimmer de kalmte des levens gekend hebben. De omstandigheden schijnen tegen hen samengespannen te hebben, zoodat zij nooit een nederige, vriendelijke woning konden bouwen, of zij werd omvergeworpen en zij bleven eenzaam en verlaten achter. Men kan het hun vergeven, dat zij er niet altijd aan denken, dat de Voorzienigheid sterker is dan de omstandigheden. Gods wil staat vast, werkt, overwint, zegent. Als wij onzen zin kregen, dan zouden wij meestal de omstandigheden anders kiezen en later bitter berouw hebben. God doet wat het beste is voor Zijne kinderen, door de dingen, die tegen ons zijn, van hun kracht te berooven en er Zijn licht op te

laten vallen, zoodat zij blijken ons te beschermen — de storm op de oppervlakte, die de eeuwige kalmte daar beneden verborgen houdt.

De tegenwoordigheid van Jezus bracht Zijne discipelen tot kalmte en deed hun zenuwachtige angst en hun gewettigde vreeze bedaren en het verstandigste voor al Zijne volgelingen op iederen vermoeyenden dag is om weg te schuilen in Zijne gemeenschap. Op weinige ellen afstands van de straat in ons Babylon, die den ganschen dag weergalmt van het gedruisch der voetstappen en van de verwarde geluiden eener groote fabriekstad, ligt een oude kerk verborgen. Als iemand zich begeeft naar het heiligdom, dan sterft het geluid van het drukke Babel weg en wordt een zacht gemurmel vernomen en wanneer hij binnentreedt en de deur gesloten heeft, dan wordt geen enkel geluid gehoord, waardoor de ziel

wordt afgeleid en op zijn knielende gestalte valt het licht van de ge-
laatstrekken der heiligen, die de
stormen dezer wereld te boven
zijn en voor altijd vrede hebben.
Zoo blijft te midden van al deze
beroeringen de wil Gods sterk en
teeder en hij, die daarin wegschuilt
wordt niet meer gekweld door de
onrust des levens, omdat hij met
Jezus en een ontelbare menigte
getrouwen zijn toevlucht heeft ge-
vonden in de verborgenheid van
Gods tent.

DE PLAATS DES WEDER- ZIENS.

„In het huis mijns Vaders
zijn vele woningen ; anderszins
zou Ik het u gezegd hebben.
Ik ga heen om u plaats te be-
reiden, en zoo wanneer Ik heen
zal gegaan zijn en u plaats zal
bereid hebben, zoo kome Ik
weder, en zal u tot Mij nemen.”

JOH. 14 : 2, 3.

't s niet goed, dat wij
al te veel zouden
nadenken over de
toekomende wereld, omdat wij
dan den strijd des levens verge-
ten zouden en zouden nalaten
om den wil Gods te volbrengen
in deze wereld, en daarom heeft
Jezus, die altijd leefde in verbor-
gen omgang met God, weinig ge-

zegd van het Koningrijk in Zijn aanstaande heerlijkheid en zich liever bepaald bij het Koningrijk in zijn strijd en moeite. Toch zijn er uren, wanneer het onzienlijke zoo dicht op onze ziel aandringt, dat wij niet anders kunnen doen dan spreken over hetgeen achter den voorhang verborgen is, en zoo was het volkomen natuurlijk, dat, voordat zij voor „een kleinen tijd” gescheiden werden, Jezus voor Zijne vrienden het stilzwijgen verbrak over de andere zijde. Als een Vader, die zijne kinderen verlaat en den wijden oceaan oversteekt, om voor hen een ander tehuis in gereedheid te brengen in de nieuwe wereld, waar meer ruimte voor hen is, zoo stelde deze Vader van een zeer behoeftig gezin hen gerust omtrent die onbekende plaats, waarheen Hij weldra uit hun gezicht zou verdwijnen. Hij was zoo trouw en liefderijk en

droeg er zorg voor, dat Zijn volgelingen niet als weezen achtergelaten werden, want Hij liet hun Zijnen vrede na om hun steun te wezen en beloofde hun een vriend te zenden, die Zijne bedoelingen kende en hun tot gids kon wezen, en nu beloofde Hij hun plechtig, dat, zoodra de plaats daar ginds voor hen gereed zou zijn en zij bereid om daar heen te gaan, Hij zelf terug zou keeren om hen naar huis te halen.

„Het Huis mijns Vaders” is een woord, dat altijd van Jezus lippen kwam als een liefelijk en bekoorlijk geluid, en nu scheen het tot volmaaktheid gekomen te zijn gelijk een opengaande bloemknop. Naar de oude overlevering van Israël had de Eeuwige Zijne heerlijkheid geopenbaard in de Tent der samenkomst in de woestijn, en woonde Hij, waar de gouden cherubs met hunne vleugelen de

ark bedekten. Koningen verlangden eene woning te bouwen voor dien God, die niet woont in tempelen met handen gemaakt en eindelijk vestigde zich voor de voorstelling der geloovigen de Goddelijke tegenwoordigheid in den Tempel te Jeruzalem. Heiligen verstichten zich in hun vroomheid door het gezicht van zijn zichtbare symbolen en ballingen wendden met heilig zielsverlangen hun aangezicht naar het huis Gods. Hier als op de plaats, waar de Hemel het meest nabij was, wachtte Simeon op de vertroosting Israëls, hier werd het Kind Jezus als zuigeling voorgesteld met het offer van een paar tortelduiven door Zijne maagdelijke Moeder. Het was in den Tempel, dat Jezus in heiligen toorn alles wat aan het zoeken van gewin deed denken, wegdreef en van dienzelfden Tempel verklaarde Hij, dat Hij het

geheimzinnig zinnebeeld was van Zijn lichaam. Jezus was inderdaad in Zijn heilige menschwording het heiligdom Gods, waar God den mensch ontmoette en waar zij God zagen, en nu op het oogenblik, dat Hij overgaat naar het onzichtbare land, zou de andere wereld worden het huis Gods, „het huis van onzen Vader.”

Misschien was er ook een nog onmiddellijker en fijner toespeling in dit wonderschoone woord en dacht Jezus aan de Opperzaal. Hij was daar met de Apostelen verzameld, innig met elkander verbonden, met het Brood en den Wijn voor zich en het vriendelijk licht op hun gelaat. Daarbuiten was duisternis, een duisternis, die de woning van den heer des huizes van alle kanten omringde, vol onheilspellende geluiden, onbekende gevaren, onzichtbare vijanden. Hier binnen in de zaal, nadat Judas was

heengegaan, was stilte, vertrouwen, liefde. Jezus en Zijne vrienden gevoelden zich hier thuis. Zooveel had een goedgezind man kunnen doen voor hen, die hij liefhad in dit vijandige Jeruzalem. Wat zou God niet kunnen doen voor Zijnen Zoon en de vrienden van Zijn Zoon in de geheimzinnige andere wereld met haar onbekende omstandigheden en onbekende gevaren. Een kleine kring vol licht door menschelijke liefde teweeggebracht, een grootere kring aan gindsche zijde geschapen door Goddelijke liefde. Johannes zou voldaan zijn geweest, als hij altijd had mogen blijven in dat armoedige vertrek op deze aarde en dat zouden zij allen gewild hebben om den vrede en de heilige kalmte, die zich van hen had meester gemaakt, daarom laat hen nu bedenken, hoeveel heerlijker dan het in eens menschen hart is opgekomen het moest

wezen, daar waar vele woningen zijn — in het Huis des Vaders.

Jezus, die veel van de diepte der geestelijke wereld heeft duidelijk gemaakt in de woorden van ons dagelijksch leven, verklaart nu dat de hemel een andere naam is voor een tehuis, en doet zoo een beroep op ons hart, waardoor Hij het geheel heeft gewonnen. Dit woord is inderdaag gelijk aan een albasten flesch met een kostelijke zalf, waarvan de geur ons geheele leven vervult. Daarin zijn samengevat onze heiligste herinneringen, onze teederste verhoudingen, onze hoopvolste verwachtingen. Het doet er weinig toe, of het tehuis onzer kindsheid een hut is geweest tegen een heuvel aan gebouwd of een huis in een drukke straat; daaromheen zweven zoo-veel heilige herinneringen, dat het van jaar tot jaar in belangrijkheid wint; daarheen keert het hart van

uit de verte, uit werkplaats of studeercel telkens terug met weemoedig heimwee. Als de jaren komen en gaan, dan zien wij ons ouderlijk huis door een gouden nevel, waarin alles schoon en volmaakt schijnt, en zoo is er geen tehuis of het is een profetie. Zooals Jezus zelf de Zoon des menschen was, het volmaakte Beeld, waarheen de eeuwen door de harten der menschen uitgingen, zoo moet de plaats, vanwaar Hij kwam alles wat wij ons gedroomd hebben verre te boven gaan — het eeuwig Tehuis.

Het is geheel in den geest van Jezus, dat Hij geen enkel bewijs geeft voor den Hemel, het is om dezelfde reden, waarom onze Meester geen bewijs geeft voor het bestaan van God. De menschen van Zijn tijd mochten in zekeren zin bekrompen zijn in hun godsdienstige begrippen en zeer blind

voor geestelijke voortreffelijkheid, maar zij klemden zich vast aan de hoop op een andere en betere wereld van den hoogste tot den laagste, zoodat de Pharizeën, die niet rustten, totdat zij Jezus tot zwijgen brachten, moedig streden voor het geloof in de opstanding en een stervend misdadiger toch nog een flauw denkbeeld had van een Paradijs. Wanneer dit slechts een aandoenlijke droom was geweest van een godsdienstig volk, waarvan het ontzaglijk lijden de dagen van den Messias naar de onzichtbare wereld had verplaatst en dat in de voorstelling van een andere wereld aan het Hemelsche Jeruzalem van Johannes gelijk, een vergoeding zocht voor de zorgen van deze wereld, dan weten wij niet, hoe wij het met Jezus hebben. Zijn zwijgen is toestemmen. Onder al de profeten, die gesproken hebben over de diepten van het

geestelijk leven, is er niemand in eenigen tijd of in eenig land opgetreden, die maar een oogenblik met Jezus vergeleken kan worden. Hij heeft het laatste woord gesproken over God, over de ziel, over het leven, over de onzichtbare wereld. Hij heeft Zijne discipelen altijd de waarheid gezegd en toen Hij hun de hoop op het eeuwige leven gelaten heeft, heeft Hij die bevestigd. Dit is een verwachting, die niet bewezen behoeft te worden, als zij waar is, maar wederlegd moet worden, als ze onwaar is — en die verwachting is het Huis van onzen Vader.

Jezus heeft liever gedaan, wat Hij kon, om Zijne discipelen gerust te stellen op twee punten, die ons benauwen kunnen, als wij in een rustig oogenblik nadenken over die wereld, waarvan ons geen enkele tijding bereiken kan, en waarheen wij allen weldra heen

moeten gaan. Het is somtijds zeer bekoorlijk om den Hemel ons tehuis te noemen, ons eeuwig laatste tehuis, maar telkens als onze gedachten zich hiermede bezig houden, dan huiveren wij voor de onbepaaldheid en het geheimzinnige van het toekomstige leven. Zal het geen vreugdelooze verandering zijn om te worden losgerukt van ons tehuis hier, van de een of andere arme hut aan de Galileesche zee, en overgebracht naar de andere zijde te midden van onbekende tooneelen, vreemde gezichten, andere plichten? Wanneer dat heimelijk gevoel van wantrouwen in de gedachten der twaalfen was opgekomen — en misschien las Jezus er iets van op hun gelaat — dan deed Hij Zijn best om het weg te nemen met al de wonderlijke vaardigheid der liefde. Hij ging vooruit, niet alleen om Zijn vrienden het recht te verzekeren, om

het Vaderhuis binnen te treden, en dan een hartelijk welkom te vinden, maar ook om voor hen een plaats te bereiden. Niemand kende hen beter — niemand wist zoo alles van hunne vrienden, hun levenswijze, hun karakter, hun omstandigheden; wanneer er iemand den Hemel kon maken als een tehuis voor Johannes en Petrus, voor Martha en Maria, voor den „heer des huizes”, dan was het Jezus. Zooals een moeder, die haar zoon uit vreemde landen terugverwacht, zijn kamer in orde zou brengen om hem aan zijn jongens-tijd te herinneren, door daar de voorwerpen, die hij liefhad en de schatten, die hij vooruit gezonden heeft, samen te brengen, zoo zal de Meester ons leven inrichten en ons omringen met bewijzen Zijner liefde, die overeenkomen met ons karakter en ons werk, maar met dit verschil, dat het alles zal wezen

naar Hemelsche schaal; en zoo zal Hij ons brengen onder hen, die wij liefhebben en voor een kleinen tijd verloren hebben, alleen met dit verschil, dat wij dan niet zullen zien „door een spiegel in een duistere rede”, maar „van aangezicht tot aangezicht.”

Jezus neemt ook voor goed een andere reden tot onnut voor onze ziel weg, als Hij belooft, dat Hij weder tot Zijne vrienden zal komen. Zeer zeker er zullen maar weinigen zijn, die niet aan den dood denken met ontzag en huivering en iemand, die aan die groote verandering zorgeloos denken kan, moet wel hopeloos lichtzinnig wezen. Velen, die anders niet lafhartig of onge-looovig zijn, zien met schrik op het einde van hun leven, en brengen hun dagen met angstige vreeze door. Het zal een groot waagstuk zijn om van dit lichaam bevrijd te worden, zooals men zijne klee-

deren afwerpt om gedompeld te worden in de onzichtbare wereld. Men kan gelooven in de hemelsche stad aan gene zijde en aan het welkom, dat Jezus ons daar toeroept, en toch een natuurlijke vrees hebben voor den overgang daarheen. De duisternis, de eenzaamheid, het wonderlijke, dat er aan verbonden is, verschrikken onze verbeelding en het zal de grootste beproeving van ons leven zijn om trouwe vrienden en bekende toestanden vaarwel te zeggen. Hoe heerlijk is dan de belofte van Jezus, dat wij in die ure niet alleen zullen zijn, dat zelfs de engelen, die ons geheele leven ons bewaard hebben, ons niet zullen vergezellen, maar dat Zijne Goddelijke tegenwoordigheid zelve ons zal opwachten en geleiden. Op verschillende plaatsen, bij velerlei omstandigheden verzekert Jezus ons, dat wij Hem zullen ontmoet-

ten in dit leven — bij het Kruis, aan het Avondmaal, in de groote keerpunten van vreugde en smart — en nu nog eenmaal wijst Hij ons een plaats aan, waar wij Hem zullen zien. Het is het dal der schaduwen des Doods, waar in de stilte en afzondering als van een plaats, waar een minnaar zijn geliefde opwacht, Hij ons eenmaal zal opwachten. Is er een plaats op aarde zoo alledaagsch of zoo woest, die niet door liefde is verhelderd of herschapen? Zijn er plaatsen in onze verbeelding zoo schoon als die, waar wij hen zouden ontmoeten, die ons dierbaarder waren dan het leven? Zoo heeft Jezus, die zulk een herscheppende macht heeft, dat Hij het vloekhout tot het Kruis maakte, en boosdoeners tot heiligen, den dood gemaakt tot het wondere oogenblik, waarop Zijn donkere gestalte ons tegenkomt, als Hij terug keert

om ons voor eeuwig thuis te brengen.

Voor ieder van deze Zijne getrouwen heeft Hij gedaan, wat Hem het beste toescheen. De eerste, die den Meester aan de andere zijde zag, was Jacobus; en als wij het hem konden vragen, dan zou hij zonder twijfel verklaren, dat hij niet in staat was om de flikkering van het beulszwaard te onderscheiden van den glans van Jezus' kleederen.

De laatste, voor wien Jezus kwam was Zijn vriend en men kan duidelijk zien, dat Johannes het eenzaam had in zijn ouderdom en dat hij verlangde naar den Heer, zich verwonderende wanneer het hem gezegd zou worden, dat Jezus niet langer zonder hem voldaan zou wezen. „Heer Jezus, kom haastiglijk”, riep hij uit vol heimwee; en eindelijk kwam de Meester naar Zijne belofte. Vele

jaren waren voorbijgegaan, sinds Johannes met Jezus mede ging naar Gethsemané, maar zijn lijden, zijn afzondering, zijn smart schenen hem allen een droom toe, toen de beide vrienden nog eens en nu voor goed de „opperzaal” binnen-traden.

INHOUD.

	Blz.
De Heer des huizes	I
De eetzaal	23
De Twaalven	43
De schaduw van het Kruis	66
Een laatste wensch	82
Het testament van Jezus	98
De plaats des wederziens	117

